

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
10 липня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, вітаю. Скажіть, будь ласка, пан Бабенко з нами на зв'язку? Якщо немає, то пан Арсенюк з нами? Пан Олег? Пана Анатолія бачила, коли виїжджала до Мінсоцу, він заходив. Він тут же десь. *(Загальна дискусія)*

АРСЕНЮК О.О. Доброго дня, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Доброго дня, пане Олеже, ми вас чекаємо. Зможете зробити нам перекличку?

АРСЕНЮК О.О. Так, зможу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам заздалегідь.

АРСЕНЮК О.О. Починаємо уже. Кворум є у нас?

ГОЛОВУЮЧА. Не знаю.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова Галина Миколаївна є.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Є.

АРСЕНЮК О.О. Є. Доброго дня, Михайло Михайлович.
Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич є. Доброго дня.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович присутній.

Гривко Сергій Дмитрович.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Колеги, вітаю. Никорак присутня.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день, Ірина Петрівна.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня. Присутній.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Юлія Тимошенко присутня. Добрий день, шановні колеги.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна. Циба Тетяна Вікторівна.

8 – присутніх. Кворум є. Можемо починати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олеже.

Шановні колеги, я на початку нашого засідання хочу нагадати правила поведінки під час спекути. Апарат Верховної Ради розіслав всім працівникам Апарату таку інструкцію. Я думаю, що нас вчили цьому в школі, що робити. Водночас я нагадаю, що основне – це уникати зневоднення та енергійних фізичних навантажень під час спекути, бо кондиціонери не скрізь працюють, а є закони, в тому числі щодо безпеки на робочих місцях, щодо охорони праці, тому я прошу вас своєчасно пити водичку для збереження власного здоров'я. Нас чекає найближчими там десятьма днями дуже спекотна погода.

Дякую заздалегідь, щоб ми всі виконували ці профілактичні заходи.

У нас порядок денний. До порядку денного є пропозиції додати ще питання "Різне". У нас надійшов лист від Тараса Тарасенка і від, я знаю, що від Циби Тетяни буде пропозиція. Тому є пропозиція затвердити порядок денний, який запропонований був два дні тому, більше ніж два дні тому. І відповідно по цьому порядку ми будемо іти. Якщо немає заперечень... І в "Різне" залишимося, подивимося, що з нашим планом робіт, які колеги нам пропонують зміни. Якщо немає зауважень, шановні народні депутати, то тоді ми йдемо за нашим порядком денним.

Перше питання у нас – це Бюджетна декларація на 2025–2027 роки. У мене прохання Міністерство фінансів представити її. Водночас хочу сказати, що і секретаріат і безпосередньо народні депутати достатньо щільно

попрацювали з ними. Хочу для народних депутатів ще звернути увагу, що сьогодні вранці надійшов лист від Уповноваженого з прав людини. Теж достатньо величезний із пропозиціями. А також прошу звернути увагу на особистого листа пана Гетманцева на бюджетний комітет, він є в загальному доступі, де він зачіпає питання не тільки прожиткового мінімуму, але і питання, що стосується безробіття. Це все заходить в компетенції нашого комітету, тому я думаю, що це бажано було б прочитати всім, оскільки Бюджетна декларація продовжує негативну практику щодо застосування основних соціальних і державних стандартів, які є в нашій країні.

Будь ласка, Міністерство фінансів є на проводі? Роман Єрмоличев, будь ласка,

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Так. Дякую, Галино Миколаївно.

Шановні народні депутати, Бюджетна декларація сформована на підставі статті 33-ї Бюджетного кодексу, схвалена Кабміном і подана до Верховної Ради. Це як один із основних елементів виконання Меморандуму з Міжнародним валютним фондом щодо відновлення середньострокового бюджетування.

Документ ґрунтується на діючій, повторююсь, на діючій нормативно-правовій базі. Оскільки бюджет має і формуватися на діючій базі, будуть якісь зміни щодо підходів в будь-якій сфері. Зокрема, Галино Миколаївно, ми дискутували щодо прожиткового мінімуму. Відповідно це буде відображено в Бюджетній декларації.

Хочу просто основні цифри нагадати, в яких умовах ми реально перебуваємо в частині коштів, що ми не можемо багато собі дозволити щодо розвитку і додаткового фінансування. Наприклад, в Бюджетній декларації включено поступове зменшення зовнішньої фінансової допомоги. В 2024 році ми очікуємо на 38 мільярдів доларів США міжнародної допомоги, то вже в 2025 році прогнозовано, знову ж повторююсь, те, що ще не

підтверджено, прогнозовано 22,7 мільярда доларів, у 2026 році 14,3 мільярда доларів і в першому кварталі 2027 року лише всього-на-всього 1,8 мільярда доларів.

Враховуючи, що вся міжнародна допомога спрямовується на фінансування необоронних видатків, то ви розумієте, в яких умовах нам як уряду і Міністерству фінансів приходится балансувати щодо фінансування тих чи інших пріоритетних видатків. Плюс є необхідність, знову ж вимога МВФ, щодо зменшення дефіциту державного бюджету.

І на 25-й рік він вже прогнозується зменшений до 18,2 відсотка ВВП, то 26-й і 27-й – це 10,3 і 6,7 відсотка відповідно. Це більше ніж у 3 рази, знову ж потребує зменшення дефіциту, а це заходи по збалансуванню ... *(не чути)*

Дохідна частина у нас, якщо брати у поточній ситуації, вона незначно зростає, але у Бюджетній декларації закладене прогнозно збільшення дохідної частини у разі внесення змін до законодавства, і це додатково прогнозується близько 300 мільярдів гривень щорічно.

Щодо безпосередньо видатків, які передбачаються, то, звісно, в першу чергу це потреби оборони і друга частина – це найбільша стаття видатків – це соціальний захист. Соціальний захист – це понад 400 мільярдів гривень, що планується спрямувати на цю сферу. Зокрема Бюджетна декларація, я думаю, що ви її прочитали, я не буду повторювати тези, що там написано, зрозуміло, що вона потребує вдосконалення підходів саме у соціальній сфері. Наразі урядом вже підготовлено законопроекти щодо базової соціальної допомоги. Вони найближчим часом будуть розглянуті в Кабінеті Міністрів і відповідно передані на розгляд вашого комітету. Надіємося, що він оперативно буде відпрацьований і цей механізм базової соціальної допомоги, можливо, буде вже запроваджений з 26-го року.

Звісно, один з основних акцентів у Бюджетній декларації видатків – це потреби ветеранів. Ми плідно працюємо в цьому з паном Олександром і з Міністерством ветеранів щодо дійсно визначення пріоритетів і забезпечення

тих потреб, які наразі ставить міністерство щодо підтримки ветеранів і їх доєднання до цивільного життя.

Дякую за увагу. Якщо є якісь питання, то можу відповісти.

ГОЛОВУЮЧА. Так. Можна від мене ще питання, пане Романе? Національна стратегія доходів передбачає, що впродовж найближчих трьох років Україна має впровадити, ну, це в Національній стратегії називається "помірковано прогресивний податок на доходи фізичних осіб з впровадженням одночасно субсидій малозабезпеченим родинам". У той же час у Бюджетній декларації цьому не присвячено, немає такого місця щодо... Як ви це прокоментуєте?

СРМОЛИЧЕВ Р.В. Галино Миколаївно, можливо там немає окремого розділу, погоджуюся, бо все вкласти в Бюджетну декларацію, то документ буде значно великий. Там є основні напрямки зокрема щодо дійсно виконання Національною стратегією доходів. Ви чудово знаєте, що це також зобов'язання перед міжнародними партнерами, які будуть виконуватися, це ті речі, які я озвучив, що в Бюджетній декларації закладено, що якщо буде виконана Національна стратегія доходів і змінені разом з народними депутатами відповідні закони, то це принесе нам додатково у видатки 340 мільярдів гривень додаткових коштів до державного бюджету, якими можна потім звісно правильно розпорядитися, куди їх витратити на потреби в тому числі соціальної сфери.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто наразі їх тут немає, так? Тобто ви зробили такий доволі песимістичний сценарій.

СРМОЛИЧЕВ Р.В. Вони закладені як прогноз, але звісно їх там немає, оскільки це прогнозно, тому що знову ж таки доходи рахуються на базі чинних макропоказників, які визначені Міністерством економіки.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, Михайле Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Шановний заступнику міністра, ви перший заступник міністра фінансів чи просто заступник?

ГОЛОВУЮЧА. Він по соціальних питаннях перш за все.

ЦИМБАЛЮК М.М. Я вам дякую за доповідь, але у мене до вас є декілька питань.

Перше, що взагалі згідно Закону про бюджет Бюджетна резолюція розглядається Кабінетом Міністрів не пізніше 1 червня, а згідно наших даних було тільки 28.06. Чого так довго і що було перепорою? Конкретні питання. В результаті аналізу ми не зрозуміли, чи все-таки ви передбачаєте Пенсійному фонду України кошти на повернення людям заборгованості по пенсійному забезпеченню, яке зростає щорічно? Поки що я особисто не знайшов такий пункт.

Наступне. Чи справді ви не передбачаєте на 2 роки жодного підвищення мінімальної пенсії... мінімальної зарплати і прожиткового мінімуму, що це тягне за собою ми знаємо що.

І третє. По заборгованості по зарплаті державних підприємств, яка зростає, і за останній рік наростили державні підприємства. І ми не бачимо, чи ви передбачаєте кошти, як працює. Тобто було на 1 січня 2024 року 2

мільярди 23 мільйони, а на 1 січня 2023 року - 2,18 мільйона. Тобто наростили.

І по державній політиці у справах ветеранів мене турбує питання. Призупинено санаторно-курортне лікування ветеранів війни або відшкодування. Тобто що, варто вже забути? Через те тут, знаєте, ми цих 2 роки підтримували уряд і не дивлячись, що ми в опозиції, ми чітко казали, що заслуга влади в цілому, що вдається підтримувати і все-таки збільшувати в декілька разів мінімальну зарплату ну і прожитковий мінімум не настільки, як би потрібно, але це було, і це була перевага. Що змінилося з того часу, що різко ви на цих 2 роки позбавляєте людей не дивлячись на інфляційні процеси?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Романе.

СРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую за запитання. Щодо затягування прийняття декларації. Ми подали її як Міністерство фінансів на уряд вчасно, але паралельно відбувалася дискусія з Міжнародним валютним фондом. Якраз відбувалася в цей період місяця у Варшаві і щодо підходів до Бюджетної декларації, оскільки нам як уряду необхідно все узгоджувати з нашими міжнародними партнерами. Там була жвава дискусія щодо розміру дефіциту державного бюджету, оскільки МВФ вимагав від нас поставити дефіцит майже в два рази менше ніж є в поточному році.

Ми розуміємо, що це викликає: зменшення дефіциту – це зменшення витратної частини державного бюджету. Тому що немає джерел для покриття цих видатків. Тому у нас була така жвава дискусія, ми вийшли на узгоджений дефіцит щодо 18 відсотків ВВП і відповідно після узгодження з МВФ цей документ був поданий на уряд і відповідно урядом поданий на Верховну Раду.

Щодо боргів по Пенсійному фонду. Можливо, там і не відображено, але знову ж ви чудово розумієте, що борги по Пенсійному фонду, вони закладаються в бюджет Пенсійного фонду і щорічно передбачаються відповідні кошти на погашення боргів. У разі можливості в межах коштів, які надходять по єдиному соціальному внеску, відповідно і погашаються ці борги і плануються відповідні видатки. Вони заплановані в поточному році, можливо, не в тій мірі, які дійсно є на сьогодні, ті борги, бо, наскільки я знаю, навіть по цивільних судах борг Пенсійного фонду складає на сьогодні близько 70 мільярдів гривень. Відповідно ми розуміємо, що це є проблематика і необхідно дійсно розуміти, щоб і в подальшому не накопичувались ці борги. І це, я думаю, що наша спільна відповідальність і народних депутатів, яким чином так получається, що приймаються відповідні законодавчі акти, а потім держава їх фінансово не спроможна навіть виконати.

Третє питання - щодо підняття зарплат і прожиткових мінімумів. Я вже, в принципі, озвучував, щоб підняти зарплату і прожитковий мінімум, відповідно треба збільшити доходи і витратну частину державного бюджету, тому що це пряма норма збільшення видатків. На сьогодні, виходячи з тих макропрогнозів, з тих доходів і тої економічної ситуації в країні, додатково збільшувати видатки за цим напрямком наразі немає. Будуть прийняті, можливо, якісь законодавчі зміни щодо збільшення доходів, відповідно будуть і переглянуті в першу чергу і підходи щодо заробітної плати і прожиткового мінімуму. Ця позиція узгоджена всередині уряду і узгоджена з Президентом. І, повторюся, будуть збільшені доходи – будуть збільшені і соціальні виплати.

Борги по зарплаті по державних підприємствах. Ну ви ж розумієте, що це питання не нове, воно виникало як до війни, так і під час війни і, мабуть, буде і після війни. І тут в першу чергу, звісно, зрозуміло, що це питання до уряду. Але є Міністерство економіки, є міжвідомча робоча група при

Міністерстві економіки, яка вирішує в даному випадку і має вирішувати по кожному підприємству такі речі: по кому ці борги, по Укроборонпрому чи не по Укроборонпрому, але в кожному випадку треба розбиратися і, звісно, мають вживатися заходи щодо зменшення такої... *(Не чути)*

...сказати щодо санаторного лікування, але я думаю, що тут в першу чергу, мабуть, має бути відпрацьовано сам підхід комплексний щодо підтримки ветеранів і бачення Мінветеранів спільно з народними депутатами, на чому концентруватися. І якщо буде прийнято рішення про те, що має бути чи відновлено санаторно-курортне, чи замінено іншим підходом щодо лікування ветеранів наших, я не бачу в цьому проблем, і кошти, в принципі, на ці речі передбачені.

Дякую.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Романе. Водночас хочу зауважити, що у Верховній Раді питання заборгованості заробітної плати – це не тільки питання уряду. Є внесений (який номер? 9510) законопроект, який створює механізми запобігання заборгованості заробітної плати. Водночас є позиція Міністерства фінансів негативна на цей законопроект. Тому якщо Міністерство фінансів заперечує щодо законопроекту, який внесений, узгоджений, до речі, спільними представницькими органами, але якщо Мінфін проти, то у мене прохання тоді уряду ініціювати відповідно свій законопроект відповідно до Конвенції МОП, яка ратифікована в Україні досить давно. Тобто заборгованість буде зростати, на погляд нашого комітету, якщо не впровадити відповідно механізм, тому що кримінальна відповідальність щодо керівника підприємства не працює. Тому потрібні інші механізми запобігання невиклаті заробітної плати і своєчасної реакції людей, які знають, що їм не виплачують заробітну плату. Це все ще відбувається на

тлі того, що у нас надзвичайно погано йдуть процеси банкрутства. Ми намагаємося утримувати підприємства, пишемо мораторії на те, щоб не відчужувалася заборгованість, зокрема по заробітній платі в тому числі. А це вже питання Міністерства економіки, як швидко вони будуть провадити процедуру банкрутства.

Шановні народні депутати, є бажання? Так, бачу, що є руки.

ГРИВКО С.Д. А можна?

ГОЛОВУЮЧА. Так, будь ласка. Звісно, пане Сергію.

ГРИВКО С.Д. Дуже дякую. Хотів якраз і питання задати по Пенсійному фонду. Скільки кожного року бюджет дотує Пенсійний фонд і які прогнозовані (*нерозбірливо*) майбутніх років?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пане Романе.

Потім Юлія Володимирівна.

СРМОЛИЧЕВ Р.В. В цьому році 271 мільярд, здається, гривень. Пан Євген уточнить. На наступний рік планується близько 247 мільярдів гривень, пов'язано чому зменшення, знову ж, це до дискусії з народними депутатами, ну виходячи із динаміки надходження по ЄСВ, деяких пропозицій щодо реформатування, що саме має фінансуватися із трансферту державного бюджету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Романе.

Слід зазначити, що наразі у нас, якщо дивитися виключно на трудову пенсію, в тому місяці попередньому у нас виник там маленький, але профіцит. Якщо дивитися тільки на фінансування трудової пенсії.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, скажіть, будь ласка, я тільки можу запитання задавати чи я можу сказати позицію нашої команди відносно цього?

ГОЛОВУЮЧА. Як вам зручно. Ви можете задати питання, вам пан Роман відповість, а потім виступ.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Питань у мене немає, чесно кажучи. Я просто хочу сказати, що така Бюджетна декларація говорить про абсолютно, абсолютно провальний бюджет, провальний. Розумієте? І це є в тому числі наслідком Закону про мобілізацію, де тільки за останні місяці більше 90 тисяч закрито приватних підприємств, в тому числі ФОПів. Скоро не буде кому платити ні податків, нічого, це все пов'язані речі. І те, що ми подивилися, по суті, на цю концепцію бюджету, ну це катастрофічна абсолютно ситуація. І в такому вигляді, я не думаю, що навіть фракція правлячої партії підтримає.

Ну я от просто скажу, що ми тут бачимо. Бюджетною декларацією передбачено продовження негативної практики зниження, причому тотального зниження розмірів прожиткових мінімумів, внаслідок чого у 25-27-х роках, як в останніх роках, будуть просто занижуватися розміри мінімальної пенсії за віком, мінімальної заробітної плати, соціальної допомоги малозабезпеченим громадянам, соціальних виплат дітям-сиротам, дітям, позбавлених батьківського піклування, особам з інвалідністю, стипендій та всього практично.

Справа в тому, що спотворений прожитковий мінімум приводить як наслідок до повністю спотвореної соціальної політики. Я хочу нагадати, що мінімальний прожитковий мінімум – це те, що платиться людині, щоб вона просто не померла від голоду, від холоду, щоб вона просто не пішла з життя внаслідок того, що за працю або за вислугу років людині просто не платять те, що дає можливість їй вижити. І ми як соціальний комітет, ми не маємо права просто навіть розглядати таку Бюджетну декларацію, тому що це страшно.

Ну Законом України про прожитковий мінімум та Постановою Кабінету Міністрів від 11 жовтня 2016 року № 780 у нас з вами затверджено методологію визначення розмірів прожиткових мінімумів. Ніхто це не відміняв. Розумієте? Воно діє. Необхідно зазначити, що з лютого 2022 року Мінсоцполітики припинило взагалі розміщувати на сайті дані про фактичні розміри прожиткових мінімумів. Що це за таємниця державна? Можна отут по ходу задати представникам центральних органів виконавчої влади питання, чому ви припинили розміщувати на сайті дані про фактичні розміри прожиткових мінімумів?

Зниження розмірів прожиткових мінімумів по відношенню до очікуваних фактичних розмірів за методологією підтверджується такими даними. Ну послухайте просто. Прожитковий мінімум для дітей до 6 років від того, що за методологією мусить бути, складає на 2025 рік 37 відсотків від прожиткового мінімуму, який мусить бути затверджений за методологією. В 2026 році 34 відсотка, в 2027-у 31 відсоток.

Я хочу зрозуміти, це що? Всередині є ворог? Ворог винищує наш народ на фронті, а тут винищується наш народ соціальними і економічними інструментами.

Прожитковий мінімум для дітей від 6-и до 18-и років також буде в підсумку складати від 37 відсотків прожиткового мінімуму за методологією до 31 відсотка по роках.

Ще гірша ситуація прожитковий мінімум для працездатних осіб! Дорогі друзі, люди, які працюють, платять податки, створюють хоч якийсь бюджет, скажіть, будь ласка, хто дав право затвердити їм мінімальну заробітну плату от менше ніж прожитковий мінімум? Тут у нас виходить для працездатних осіб в 2024 році у нас майже 36 відсотків, а на 2025 рік планується 31 відсоток.

Далі у нас пішло таке, я би так сказала, фундаментальне знищення наших пенсіонерів. Прожитковий мінімум для непрацездатних осіб, пенсіонери, особи з інвалідністю сюди підпадають. Дорогі друзі, теж в підсумку до 2027 року до 30 відсотків від прожиткового мінімуму за методологією. Ну я інакше ніж геноцид це назвати не можу! Ну що ви робите в цьому бюджетному документі і в цій Бюджетній декларації?

І взагалі стосовно от мінімальної пенсії за віком, давайте просто з вами чесно скажемо, що на такі гроші люди не тільки прожити не зможуть, вони навіть не можуть розраховувати на те, що вони виживуть. І у нас, якщо ми беремо мінімальну пенсію за віком, за розрахунками прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб за методологією на 2025 рік мусить бути 6 404. Закладається всього 36 відсотків. У 2027 році теж 31. Ну це ж політика соціальна держави. Та у нас навіть в гірші часи той клятий Янукович, він ставив 100 відсотків прожиткового мінімуму. Всі мінімальні соціальні стандарти. Ви скатуєтеся до 31 відсотка від того, що дасть можливість людям фізіологічно вижити. Я не можу зрозуміти, як взагалі може іти в соціальному комітеті дискусія відносно цих цифр! Нам треба уряд відправляти у відставку, хочеться тут більш жорстке слово сказати. Це просто невігласи і люди, які такими бюджетними деклараціями практично нищать Україну.

Стосовно мінімальної заробітної плати. Навіть те саме у нас, от мінімальна заробітна плата. Ну, теж ми не маємо права ставити мінімальну заробітну плату нижче прожиткового мінімуму, розрахованого для працездатних осіб за методологією. Ну, тут теж в підсумку це доходить до 70

відсотків, ну, до 69 відсотків. Це теж неможливо. А фактична заробітна плата, яка виплачується? Подивіться в охорону здоров'я, там нянечки, які сьогодні працюють в госпіталях, де реально вони за важкохворими, важкопораненими нашими військовими доглядають, вони отримують на руки 4,5-5 тисяч. У нас що тут...

Стосовно розмірів заробітної плати працівникам бюджетних установ охорони здоров'я, освіти, культури, інших бюджетних установ, у Бюджетній декларації передбачено продовження вкрай негативної практики зниження розмірів заробітної плати педагогічних працівників. Ми що, вже не нація, яка виховує інтелектуальне покоління? Це стосується і медичного персоналу, працівників культури, науки, інших бюджетних установ, працівників... Ну, внаслідок заниження посадового окладу для працівників бюджетних установ першого тарифного розряду. Ви знаєте, наскільки там спотворена ситуація. І ви її не просто залишаєте такою, як вона є, а ви її просто значно погіршуєте.

Кабінет Міністрів України Постановою від 22-го 2005 року № 190 забезпечив виконання Постанови 1298 від 30.08.2002, яка не виконувалася з дати прийняття, повністю ми забезпечили виконання. З 1 вересня 2005 року було запроваджено визначення розмірів посадових окладів працівникам бюджетних установ - освіти, науки, охорони здоров'я, культури, деяких інших бюджетних установ відповідно єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери з урахуванням розміру посадового окладу тарифної ставки працівника першого тарифного розряду на рівні мінімальної заробітної плати. І ми це тримали практично через всі уряди. Ну і внаслідок зазначеного рішення було забезпечено повну прозорість системи оплати праці в бюджетних установах та встановлення обґрунтованого співвідношення в оплаті праці працівників.

Не дивлячись на зазначене, постановами Кабінету Міністрів України з метою зменшення посадових окладів працівників освіти, охорони здоров'я,

культури, науки - самі-самі потрібні і важливі для України галузі, в останні роки затверджується розмір посадового окладу тарифної ставки працівника першого тарифного розряду - половина, а то іноді і менше половини розміру від мінімальної заробітної плати, яка мусить бути розрахована за методологією розрахунку мінімального прожиткового рівня.

Спотворення просто тотальне іде. Іде просто в тилу геноцид, винищення української нації. Винищення освіти, науки, культури - всього. Який ви приймаєте Закон про бюджет, що ви з країною робите? А ви намагалися, наприклад, ну хоча б наполовину менше красти видатків з бюджету в Міністерстві оборони, в фондах "великого будівництва", будівництва фортифікаційних споруд? Тільки подивилися - більше 60 мільярдів закопали в землю, ніхто не знає, що вийшло з цього. Ну я просто не знаю, слів, чесно кажучи, просто немає.

І далі не буду вже все це перераховувати, просто скажу, що по всіх напрямках абсолютно соціальних - заробітні плати, пенсії, соціальні допомоги - це бюджет смерті, просто смерті. Ви собі це скажіть. І якщо ви не здатні витягнути країну, ну просто добровільно напишіть заяви і підіть, не знущайтеся над українцями.

Безумовно, я не хочу далі займати весь час, у нас тут є повна розкладка щодо виплати допомоги при народженні дитини. Ну а з рішеннями судів з питань соціального захисту громадян, ну це взагалі просто вище будь-яких коментарів. На сьогоднішній день у казначействі знаходиться 222 тисячі виконавчих документів на суму близько 7,5 мільярда гривень, там, де людям не доплатили, згідно законів не доплатили соціальні виплати. Ну ви що, думаєте країна так прожити може? Ви коли-небудь запитали у пенсіонерів, які отримують мінімальну пенсію, як вони взагалі виживають? Вони сьогодні на вулиці траву збирають, щоб їсти. А ви бюджети такі приймаєте, ще які погіршують їх ситуацію у наступному бюджетному році. І мало того, так ви

ще повністю спотворюєте всю соціальну картину. Ну я не знаю, як такі бюджети можна приймати.

Саме тому, ще раз, я не хочу говорити про захист ветеранів, лікування поранених, там, де взагалі не передбачається достатніх сум. Як ви збираєтеся віддавати борг тим пораненим нашим військовим, які вас сьогодні, в тилу які знаходяться, захищають там, на фронті? Ви такий бюджет їм кидаєте?

Добре. Я просто хочу сказати, що ми будемо голосувати проти, працювати публічно проти цієї Бюджетної декларації і будемо дуже серйозно працювати з лідерами фракцій, щоб нічого подібного в залі прийнято не було. Тому що якщо буде щось подібне прийняте, то кожний українець мусить знати, що приймається проти них.

Я завершила. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Юліє Володимирівно.

На жаль, у нас немає процедури прийняття Бюджетної декларації у залі Верховної Ради України. І я думаю, що нам потрібно розглядати цей документ як базовий для формування бюджетів відповідних років і не допустити, щоб у 25-му, 26-му, 27-му роках саме Бюджетна декларація в тих позиціях, з якими комітет не згодний, щоб ці речі продовжувалися в бюджеті відповідних років.

Колеги, я буду зараз пропонувати... Ну я хочу, по-перше, теж виступити, підвести якусь риску, резюме, тим більше, що я писала Прем'єр-міністру щодо прожиткового мінімуму в червні під час підготовки цієї Бюджетної декларації і пропонувала виходи, які не потребують збільшення додаткового фінансування, а просто збалансування державного бюджету, тому хочу декілька слів сказати, а потім я думаю, що ми дамо слово Мінсоцу, Мінвету і бачу ще СПО профспілок підняло руку. Я думаю, що спочатку потрібно заслухати позицію Міністерства соціальної політики, Міністерства ветеранів.

Від себе особисто я б хотіла виступити щодо системних речей, які хотілось би побачити в бюджетах відповідних років, які не закладені в Бюджетну декларацію. У мене є мій трек, який ми не обговорювали детально на комітеті, і водночас цей трек, я спілкувалася і з паном міністром фінансів, і з першим заступником, і з іншими заступниками щодо включення до бюджету відповідних років всіх видів публічних фінансів, зокрема щодо фінансів соціального страхування. Якщо в державному бюджеті, в бюджетній декларації ми побачили витрати, всі витрати, наприклад, Пенсійного фонду України на отримання пенсій, у нас не було б питань щодо того, що зменшується трансфертне фінансування Пенсійного фонду. Тому що навіть на тлі того, що зменшується трансфер з державного бюджету до Пенсійного фонду, загальне фінансування Пенсійного фонду збільшується. От цього наразі в Бюджетній декларації не видно. Якщо б всі публічні фінанси включалися за європейською абсолютно практикою до Бюджетної декларації і до бюджетів відповідного року, у нас таких питань би не виникало, і ми би набагато простіше вираховували середню пенсію, яка планується для виплати нашим громадянам. Це перше зауваження.

Друге зауваження, по якому я спілкувалася з Міністерством фінансів, з Прем'єр-міністром і казала, що я особисто буду це критикувати достатньо жорстко. І ви бачите наразі, що про це каже кожен народний депутат, позавчора я вислухала багато нелестних питань до Комітету соціальної політики від регламентного комітету, на якому ми обговорювали в тому числі фонди оплати праці наших помічників і постанову відповідну Верховної Ради, і відповідно регламентний комітет закидав Комітету соціальної політики, що ми недостатньо робимо для того, щоб ми впорядкували ситуацію з прожитковим мінімумом. Нагадаю, що був депутатський законопроект, неурядовий, практика множинного використання прожиткового мінімуму в неприродний спосіб виникла у 2019 році, якщо я

не помиляюсь. Мінфін якщо правий, він має це поправити. І її потрібно прибирати, цю практику.

Мало того, що є види штучно придуманого прожиткового мінімуму, крім того заниження, про яке вже згадувала Юлія Володимирівна, заниження прожиткового мінімуму від його реального наразі складає більше ніж у два рази. І звісно, ми обраховували це і зробили разом із секретаріатом аналітичне дослідження, яке додали до всіх документів. Показали, що у нас 14 законів в Україні, де посадовий оклад деяких, в більшості це антикорупційні силові блоки, коефіцієнти застосування розміру посадових окладів, до прожиткового мінімуму він там прив'язаний, сягають 75 разів.

Таким чином, якщо ми підіймаємо зроблений штучно шпагат для бюджетного планування, відповідно до якого, якщо прожитковий мінімум збільшується вдвічі, то заробітна плата відповідно збільшується в 150, тобто на 150 відсотків у тих, хто отримує з коефіцієнтом 75. Там і так заробітні плати в порівнянні з середніми оплатами на державній службі набагато завищені, так можна сказати, але вони гарантовані прив'язкою до прожиткового мінімуму.

Це не природня прив'язка, базовий соціальний стандарт, прожитковий мінімум не визначений для того, щоб його застосовували для посадових окладів. Закон про прожитковий мінімум передбачає лише, що мінімальна заробітна плата не може бути меншою ніж прожитковий мінімум. Це крапка. That`s all, як кажуть іноземці. Більше в Законі про прожитковий мінімум ніяким чином не використано прожитковий мінімум для прив'язки до посадових окладів. Це штучна прив'язка, вона сьогодні в бюджетному плануванні "садить" будь-який уряд, цей чи попередній, на шпагат, коли при зростанні соціальних стандартів для людей соціально незахищених, призводить до того, що заробітні плати на державних посадах, на державних службах і інших там видах структур, там, де, наприклад, Національний банк, який там не є державними службовцями, чи там НКЦПФР, регулятори і таке

інше, де заробітна плата зростає непропорційно. І цей шпагат, його потрібно зупиняти!

Законопроект 3515 був внесений. І я думаю, що наразі... Прем'єр пообіцяв, що він візьме це питання під особистий контроль. У мене велике прохання до урядовців врегулювати це питання, збалансувати нарешті таким чином законодавство. Є парний законопроект 5045, який дає можливість прибрати цю кратність, але залишити захист незахищених верств населення на рівні, який не менше ніж зараз. Тому 3515 і 5045, це пропозиція комітету. 5045, до речі, урядовий законопроект, це пропозиція уряду, яким чином цю ситуацію прибрати, нарешті зафіксувавши нормальний режим, нормальну систему для базового соціального стандарту.

Заборгованість по рішеннях національних і міжнародних судів, те, що знаходиться в казначействі, більше ніж 200 тисяч рішень, про які теж задала пані Юлія, це тільки крапля у морі відповідно до тієї заборгованості, яка сьогодні сформована у Міністерстві соціальної політики по заборгованостях по заробітних платах і особисто по Пенсійному фонду, де заборгованість, ми проводили слухання у нас в комітеті, були присутні 4 конституційних судді на обговоренні цього питання, заборгованість Пенсійного фонду сьогодні більше ніж 140 мільярдів, з яких 22, це вперше в практиці, коли 22 мільярди Пенсійний фонд взяв у виконання. Половина цієї суми, приблизно половина цієї суми стосується власне саме пенсії, а ще половина цієї суми стосується сатисфакції, або коли суд приймає рішення, він пише про те, що потрібно доплатити ретроактивно людям по цьому розміру пенсії за попередні роки. Звісно, виконати ці зобов'язання Україна сьогодні не в стані. Водночас стратегія подолання заборгованості урядом прийнята. Рада Європи озабочена цим питанням, так само, як і Комітет соціальної політики. Але погіршується застосування цих речей ще так званою статтею 8. Якщо стаття 7 паплюжила прожитковий мінімум як такий, то стаття 8 відповідних бюджетів на відповідні роки ввела тепер, починаючи з 24-го року, практику застосування

мінімальної заробітної плати в розмірі 1 600 гривень для судових рішень. Це взагалі на голову не одягнути, яким чином можна державним бюджетом встановлювати в практиці застосування штучно придуманої мінімальної заробітної плати в розмірі 1600 до судових рішень, це взагалі якась новела для європейської практики і для захисту людських прав, human rights, те, що знову ж таки каже нам Рада Європи. Тому цій порочній практиці потрібно запобігати, потрібно придумувати, яким чином реструктуризувати цей борг, випускати хоча би якісь папери Міністерству фінансів. Борг, я вже сказала, що тільки по Пенсійному фонду 140 мільярдів. Мабуть, що його потрібно реструктуризувати і думати про фінансові механізми, яким чином ми його будемо виплачувати впродовж 5 чи 10 років, тому що ця заборгованість, вона не може бути не виконаною. Мова йде і про те, що виконавчої служби до держави у нас теж немає.

Політика захисту прав дітей, особливо депортованих, теж вона такими мазками. Ми надзвичайно замало витрачаємо коштів щодо захисту прав дітей, кількість постраждалих від російської агресії яких зростає. Це не тільки психологічні травми, це і фізичні травми. Наприклад, допоміжні засоби реабілітації ми для наших військових збільшили фінансування, допоміжні засоби реабілітації для дітей, які ростуть, і ДЗРи теж мають зростати разом з ними, наприклад в результатів втрати кінцівки. Теж ці суми вони не передбачають нам соціалізацію дітей.

Ну і нарешті про заборгованість заробітної плати. Ми теж сказали і законопроект відповідний щодо запобігання збільшення цієї заборгованості внесено в Верховну Раду. І я буду пеняти в тому числі і спільному представницькому органу профспілок, тому що ви погано адвокатуєте це, бо велика кількість народних депутатів у Верховній Раді не розуміють сенсу цього закону, вважають, що він не на часі, що його потрібно відкласти на післявоєнний період. Може, так і потрібно зробити. Водночас це святий обов'язок профспілок дбати про те, щоб заборгованість по заробітній платі

була ліквідована і був створений механізм, коли вона не зростає. Зокрема ми не зможемо чітко подолати бідність на цих параметрах стовідсотково, хоча у нас є Стратегія подолання бідності і ці речі взагалі, вони не лежать у контексті цієї стратегії. Ми не зможемо подолати нерівність, тому що незрозуміло, як ми будемо застосовувати написану в Національній стратегії прогресивну шкалу ПДФО і яким чином ми, на відміну від всієї Європи, повернення податків в нижньому рівні доходів на кожного утриманця ми будемо заміщувати соціальними субсидіями.

Коли я показала цю частину Національного плану доходів Міністерству соціальної політики, вони були здивовані, яким чином можна це врегулювати. Взагалі Національну стратегію в цій частині треба переглядати. Пане Романе, я до вас. Я вважаю, що нам потрібно робити окрему нараду з урядовцями зокрема і думати, яким чином це можна впровадити, таких механізмів в Європі немає. Ми розуміємо, що Національну стратегію щодо прогресивного ПДФО розробляло Міністерство фінансів, але потрібно було проконсультуватися, яким чином впроваджувати це за рахунок виплат субсидій і як це взагалі буде відбуватися. Ми звісно не зможемо на цих параметрах попереджати маргіналізацію суспільства, не зможемо. Суспільство буде маргіналізуватися і нам потрібно думати, що робити в цьому сенсі.

І звісно, люди будуть соціально ізольовані, тому що неіндексація соціальних стандартів, соціальна ізоляція від держави зокрема, так званий, те, що пишуть там наші філософи, Кулик Віталій зокрема, щодо глибинного народу, який не спілкується з державою зокрема, він оцінює це як 10 мільйонів українців, які не хочуть мати ніяких стосунків із державою, ця частина глибинного народу, або соціальна ізоляція, або маргіналізація, вона буде на цих параметрах лише збільшуватися. Ну і жодного інструменту для домогосподарств, які могли б бути економічно незалежними і не покладатися на державу, а самі добувати собі дохід, про це теж, про свободу економічної

діяльності для домогосподарств, для того щоб саме домогосподарство виживало своєю родиною, теж Бюджетна декларація, ну вона так скромно умовчує.

Я прошу секретаріат, ми підготували, звісно, я дякую секретаріату, що ми до нашого засідання достатньо плідно попрацювали з цим. Водночас лист Міністерства соціальної політики надійшов тільки сьогодні, ось щойно, о 10-й годині, я думаю, що його не бачили ще наші народні депутати, я лише розмовляла з першим заступником, з Дариною Марчак, яка сказала, що ми подавали до Міністерства фінансів зауваження свої. Водночас хочу нагадати, що міністр соціальної політики в складі Кабінету Міністрів, мабуть, що теж голосував за цю бюджетну декларацію. Тому хочу теж, щоб Міністерство соціальної політики зазначило, чи обговорювали на засіданні Кабінету Міністрів з усіма міністрами, зокрема з міністром фінансів ту ситуацію, яка закладена наразі в соціальній царині у Бюджетній декларації.

Розуміючи, пане Романе, повністю всю ситуацію з війною, з тим, що ми не можемо покладатися на державний бюджет, і ми просимо наших міжнародних донорів фінансувати ці речі, але маргіналізація суспільства нікому не потрібна, і Комітету соціальної політики зокрема.

Тому давайте ми нарешті навчимося чесно розмовляти з нацією, чесно розмовляти з нашими військовими, чесно говорити, що у нас в цивільному секторі біда і ми не можемо... Ну, вони прийдуть, всі наші військові, вони прийдуть у цивільний сектор. І коли вони прийдуть у цей цивільний сектор, вони побачать ту ситуацію, яка в цивільному секторі їх захистить після того, як вони прийдуть в тому числі і скалічені агресією Російської Федерації. Ми мусимо мати тут систему за цей час, це треба дуже швидко це зробити. Водночас не індексувати соціальні стандарти на тлі того, що ви закладаєте споживчу інфляцію 9,5, 10,4 і 5,9 відсотка, ну, це неможливі речі, це просто знецінення, це неможливо. Адресність треба підвищувати. Водночас заниження цих стандартів призведе до того, що не всі зможуть вижити.

Просто от така проста річ, як виживання домогосподарства, вона буде поставлена під питання. А ми хочемо, щоб люди поверталися.

Якщо у нас соціальна політика буде не така потужна, як за кордоном, яким чином ми будемо повертати людей з-за кордону? Яким чином ми будемо тих, хто залишився, захищати не гірше, ніж ті там 5 чи 6 мільйонів наших громадян, які поїхали за кордон. Це все потрібно проговорювати з МВФ, зі Світовим банком, з усіма перемовниками, про те, що ситуація складна.

Водночас ніхто не зачепив ще питання того, що у Бюджетну декларацію закладено, що 25-й рік вже закінчення війни (так?), ми там вже закладаємо витрати на вибори. І ми бачимо, що скорочення відбувається, колосальне скорочення воєнного бюджету. Якщо зараз воно там складається на тлі 2,5 трильйона, то у наступних роках воно серйозно скорочується до величини менше ніж 2 трильйони грошей. Таким чином гроші з військової кампанії, якщо ми закладаємо, що ми в 25-му році виходимо на яесь врегулювання конфлікту, то в цьому випадку вивільнені кошти хоча б в 26-му, 27-му роках мали б бути направлені на соціальні проєкти всередині, не тільки на відбудову житла, але і на соціальний захист людей. Ще раз нагадаю, що у нас сьогодні зранку Міністерство соціальної політики провадило таке обговорення щодо житлових субсидій, не житлових субсидій, а субсидій на оренду житла для внутрішньо переміщених осіб, і нам потрібні будуть кошти для того, щоб підтримати тих, кого російська агресія зірвала з місць постійного проживання, зірвала їх, зірвала родини, нам потрібно думати, яким чином їх соціалізувати, яким чином їм повертати робочі місця, де їх працевлаштовувати і де їм жити. Тому що наразі у нас соціальне житло як таке відсутнє. Чи ми це будемо покладати тільки на громади, чи соціальне житло ми будемо створювати як державний проєкт – це все ще знаки питання, які потрібно вирішувати і дуже швидко.

Дякую, що слухали.

Будь ласка, тоді, якщо до мене, наприклад, немає питань, то я пропоную за наступним порядком: Міністерство соціальної політики, Дарина Марчак, потім Міністерство ветеранів, потім СПО профспілок. Немає зауважень?

Будь ласка, пані Дарино.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, шановні колеги. Шановна Галино Миколаївно, дякую за даний захід і обговорення Бюджетної декларації. Насправді ми однозначно підтримуємо вас в тому, що після завершення воєнного стану видатки, які будуть вивільнятися внаслідок зменшення військових видатків, мають бути спрямовані в тому числі і на покращення підтримки наших громадян.

Також ви питали, чи міністр обговорювала при ухваленні Бюджетної декларації питання того, наскільки сильно порізали соціальні витрати на наступні три роки. Так, обговорювали, вона окремо піднімала це питання, звертали увагу і Прем'єр-міністра, і міністра фінансів на те, що ми не зможемо ані виконати всі норми законодавства соціального за поточного обсягу видатків, передбачених граничним лімітом, ми також не зможемо профінансувати пенсії, які сьогодні фінансуються за законом з державного бюджету, це всі спеціальні пенсії, тому що обсягу трансферту, який наразі передбачається, і взагалі фінансування видатків соціальної сфери, воно не буде достатнє для того, щоб покривати такі спеціальні пенсії. Я нагадаю, що вони можуть бути суттєво, дуже суттєво вищі, ніж середні пенсії по країні.

Водночас з точки зору того, що ми пропонували закладати в Бюджетну декларацію на 2025-2027 роки, що було враховано, що не було враховано, очевидно, що ми звертали увагу, що відсутність збільшення прожиткового мінімуму на наступні роки призведе до подальшого погіршення співвідношення фактичного і встановленого законом рівня прожиткового

мінімуму. Тому ми пропонували і подавали Міністерству фінансів пропозицію підвищити прожитковий мінімум за трьома варіантами.

Перший – це просто коригування розміру прожиткового мінімуму на рівень інфляції.

Другий – це коригування прожиткового мінімуму на 24-й рік на рівень інфляції плюс два відсоткові пункти, для того щоб зменшити відставання від фактичного прожиткового.

І третє – це коригування прожиткового мінімуму на рівень інфляцію плюс п'ять відсоткових пунктів, тобто ще більше звуження цього спреду – різниці між фактичним і законодавчо встановленим прожитковим мінімумом, як ви бачили, на жаль, ці пропозиції не були враховані. З урахуванням діючих норм законодавства наша потреба, яка дозволить нам виконувати всі норми соціального законодавства, плюс виплачувати соціальну допомогу в розмірах, які передбачають підвищення прожиткового мінімуму, плюс 2 відсоткових пункти, видатки соціальної сфери на 2025 рік мали б становити 539,4 мільярда гривень, на 2026 - 581,7 мільярда гривень, на 2027 - 646,1 мільярда гривень.

Водночас доведений Міністерством фінансів орієнтовний граничний обсяг показників видатків загального фонду становить 424,8 мільярда гривень на 3 роки. Це фактично зменшення видаткової частини соціальної сфери на 10 відсотків, відповідно ці 10 відсотків розподіляються - 10 відсотків зниження на видатки, які фінансуються Міністерством соціальної політики, і 10 відсотків зниження трансферту державного бюджету до Пенсійного фонду.

Очевидно, що це є суттєве зниження, яке є дуже болючим, і тому фінансування видатків соціальної сфери в межах такого доведеного ресурсу ми зможемо забезпечити лише за умов підвищення, суттєвого підвищення адресності і перегляду того, умовно, яким чином розподіляється соціальна підтримка, спрямовуючи її, наше завдання - забезпечити, зробити так, щоб

соціальна підтримка спрямовувалася майже виключно лише на найбільш вразливих і нужденних. Тобто по суті тоді ми маємо відмовлятися від більшості чи від усіх там статусних виплат і допомог. Звертаю на це увагу.

Також з важливих речей, про які потрібно говорити. Це справді ситуація з проблемами по стрімкому зростанню заборгованості Пенсійного фонду за рішеннями судів. Я би хотіла дати цифри, які от є актуальні станом на зараз. Обсяг заборгованості Пенсійного фонду за ретроспективними рішеннями судів, тобто рішення, які призначені, умовно, сьогодні призначають так, щоб за попередні там 5 років виплатити якусь різницю в розмірах пенсій. Така заборгованість становить 72 мільярди гривень і вона зросла майже вдвічі за півтора року.

У нас є, і Галина Миколаївна знає, є дуже значна кількість проблемних питань, чому зростання заборгованості зростає. І я хочу звернути увагу, що зростання заборгованості не говорить про те, що Пенсійний фонд не виконує рішення, навпаки, Пенсійний фонд виконує всі рішення судів. Але він виконує рішення судів в частині перерахунку розміру пенсій за рішенням суду. Але водночас, коли суд говорить: "Не тільки перерахуйте на майбутнє, але і виплатіть ще додатково за минуле", – ось тоді все, що на майбутнє – це рішення суду одразу береться до виконання, а от те, що за попередні періоди – воно формує заборгованість.

Тому, очевидно, що для того, щоб виконувати такі рішення судів, Пенсійний фонд має отримувати додаткове фінансування з державного бюджету. Оскільки, я звертаю увагу, що майже всі ці рішення стосуються або Закону 2262, або Закону про довічне грошове утримання суддів, ну суддів у відставці, або це чорнобильські пільги. Тобто це ті виплати, які за законом здійснюються з державного бюджету. І відповідно, не маючи ресурсів державного бюджету на ці виплати, Пенсійний фонд не може здійснювати ці виплати. Я прошу звернути на це увагу. І, очевидно, в умовах дуже обмеженого державного фінансування ми спочатку здійснюємо всі

поточні платежі, і в тому числі перераховані розміри виплат, і тільки після того, якщо залишається ресурс, здійснюємо погашення, Пенсійний фонд здійснює погашення за попередні роки.

Крім того, ми звертаємо увагу на те, що у нас є значна проблема з незабезпеченістю житлом ДБСТ – дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, дітей, які втратили батьківське піклування, тому для нас є пріоритетними, ми би просили за можливості все ж таки збільшити фінансування на ці напрямки. І це є, я думаю, такими ключовими рисами, на які потрібно звернути увагу.

Але водночас ми розуміємо також і умови, в яких працює Міністерство фінансів, і умови падіння, ну, не падіння, а розширення потреб безпеки і оборони, ми будемо намагатися зробити все, що ми можемо для того, щоб той ресурс фінансовий, який буде доведено до Міністерства фінансів в бюджеті на 2025 рік, щоб його використати максимально адресно, і будемо звертатися до профільного комітету нашого з проханням підтримати відповідні законодавчі ініціативи, без яких ми таку адресність і підтримку найбільш вразливих не зможемо забезпечити.

І останнє. Знову повертаючись до вашої першої тези, просимо у майбутньому звертати увагу, що при звільненні, вивільненні у майбутньому фінансового ресурсу держави від потреб безпеки і оборони, щоб значна частина цього ресурсу переспрямовувалася на потреби підтримки наших громадян. Ми маємо дуже значну кількість вразливих категорій громадян, яких ми зобов'язані підтримувати.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Це стосується і охорони здоров'я, і це стосується освіти зокрема. Тобто всіх трьох наших соціальних міністерств.

Питання до пані Дарини. Михайле Михайловичу, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Шановна пані Дарино, по-перше, ви говорите дуже правильні речі. І я прочитав ту інформацію, яку ви підписали, і ми отримали сьогодні вранці, і справді там відображені правильні вимоги, що стосується прожиткового мінімуму, що додаткові кошти на підвищення мінімальної зарплати. І я вам дякую, що ви сміливо підписали цей лист, бо я розумію, що міністерка не могла його підписати, бо вона проти таких вимог голосувала на засіданні Кабінету Міністрів.

У мене до вас прохання. Звичайно, вам буде складно, бо ви відповідаєте за соціальну політику. Тобто потрібно і надалі проводити в уряді роботу з Міністерством фінансів, з Прем'єр-міністром для того, щоб все-таки, вибачте, за два роки з прожитковим мінімумом ми будемо платити 30 відсотків від реального прожиткового мінімуму. Це катастрофа. Такого не було жодного в історії України. І я просив би, що все-таки відкрийте, про це говорила Юлія Тимошенко, відкрийте на сайті реальний прожитковий мінімум, як це було до 22-го року. Воно не є таємною інформацією, але люди мають знати, до чого ми готові.

І однозначно ми вас тут підтримуємо і про це говорила голова комітету, що ми будемо наполягати, що базові реальні показники соціальних виплат ми маємо зберегти. Як ви поясните людям, що, вибачте, рівень інфляції буде швидше зростати, ніж їхні видатки? Цього пояснити неможливо. І це насправді біда. Треба шукати не додатково, а за рахунок перерозподілу коштів. Тим більше, фахівці знають, мене дивує позиція Мінфіну, що кожне підвищення мінімальної зарплати чи прожиткового мінімуму, воно стимулює розвиток економіки, бо пенсіонери і малозабезпечені, які користуються цими виплатами, вони їх не тримають під матрацом, вони їх несуть куди? У крамниці, платять за послуги. До речі, вони є першими чесними і добросовісними платниками комунальних. І це йде стимул.

Через це давайте, ми тут вас підтримуємо, і дякую вам за позицію, і все-таки відкрийте ці дані. Це є дуже важливо. І це підтримає вас у відстоюванні інтересів перед керівництвом уряду. Я думаю, що ця розмова буде перенесена ще у сесійну залу, не дивлячись, що ми не будемо голосувати, але це не має пройти. Вибачте, людям байдуже, чи ти в опозиції, чи ти у владі, ти є депутат Верховної Ради. Як пояснити, що 2 роки, найскладніші 2 роки війни уряд платив, уряд підвищував, а тут щось сталося, ті самі міністри, той самий довгожитель Прем'єр і тут різко все скорочують, що сталося? Отут треба чесно сказати людям.

Дякую. Вибачте за емоційність.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ще хоче хтось питання задати?

Спочатку ми міністерство, а потім СПО послухаємо, щоб СПО теж послухали позицію всіх міністерств.

Пані Дарино, у вас рефлексія, так? Давайте.

МАРЧАК Д.М. Так. Коротенько. Дякую.

Ну ми вже кілька разів підходили, ми власне погоджуємося з тим, що дані про фактичний прожитковий мінімум мають бути оприлюднені, але тут є така загальна урядова позиція щодо сенситивних даних, які можуть використовуватися, і тому ми спробуємо погодити, вирішити це питання і почати, відновити публікацію таких даних. Але це не виключна позиція Міністерства соціальної політики щодо того, що публікувати, що ні. Я прошу звернути на це увагу.

Друге питання - в частині захисту найбільш вразливих категорій громадян. Ми насправді з Галиною Миколаївною багато обговорювали це питання, у нас прожитковий мінімум справді на сьогодні є дуже занижений. Але є і окрема додаткова проблема, якщо навіть ми, наприклад, підвищимо

прожитковий мінімум на там, скажімо, 10 відсотків, то у нас сьогодні система соціального законодавства працює в такий спосіб, що ...

ГОЛОВУЮЧА. Ну до 60 відсотків наших виплат на потрапляють адресно тим, хто їх потребує.

МАРЧАК Д.М. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Це висновок Ради Європи власне.

МАРЧАК Д.М. Так. І відповідно ми запропонували і розробили законопроект, який би зайшов у глобальну реформу прожиткового мінімуму. Взагалі поки що, ну, умовно, мінімізувати ось цей негативний вплив непрацюючого прожиткового мінімуму, ми вже майже фіналізували законопроект, я сподіваюся, що якщо уряд його підтримає, то ми його винесемо на розгляд комітету. Це законопроект про базову соціальну допомогу, який власне спрямований на те, щоб посилити адресність соціальної допомоги, але водночас підвищити суттєво розмір допомоги для тих, хто є найбільш вразливими, для того щоб у тих фінансових умовах, які у нас є, допомагати тим, кому це насправді потрібно.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Дарино.

Хто від Міністерства ветеранів?

Олександр Порхун є з нами? Пан Олександр.

ПОРХУН О.В. Добрий день, Галино Миколаївно, доброго дня, шановні народні депутати України. Так, дійсно, Міністерство у справах ветеранів разом з Міністерством фінансів відпрацьовували Бюджетну декларацію, яку сьогодні ми обговорюємо, основні питання, які ми піднімали і пропонували

Міністерству фінансів включити до Бюджетної декларації, вони були включені, але є ряд напрямків, над якими треба працювати. Чому вони до цієї Бюджетної декларації не були включені? Тому що є ряд об'єктивних причин. Це безпосередньо напрямок по житлових субвенціях. Для того щоб прогнозувати кількість бюджету на 25-й, 26-й, 27-й роки, ми повинні реально сформулювати потребу і, виходячи з поточного року, після прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України про виділення коштів в розмірі 5,7 мільярда гривень ми під кінець року будемо розуміти, яку потребу нам потрібно закласти на майбутні роки. Тому в ході цього з Міністерством фінансів були домовленості, що цю дискусію ми перенесемо під час формування бюджету на 2025 рік.

Також по напрямку створення Національного військового меморіального кладовища ми розуміємо, що наразі Міністерство у справах ветеранів відкрило безпосередньо на Prozorro тендер на будівництво першої черги. Будівництво першої черги складає в розмірі 1,8 мільярда, в поточному році у нас закладено пів мільярда і плюс є кошти, які з іншої програми ми переведемо на будівництво першої черги і з того ми будемо розуміти, які будівельні роботи будуть виконані в цьому році і який бюджет на будівництво Національного військового меморіального кладовища ми будемо закладати на 2025 рік. Тому ці такі от поняття, вони є гнучкі, і для того щоб не розбалансовувати Бюджетну декларацію, були домовленості опрацювати це під час формування бюджетів на 25-й, 26-й і 27-й роки.

І наступний, третій напрямок, який також має дискусію, це безпосередньо розвиток цифрових продуктів Міністерства у справах ветеранів України і підтримання їх для стабільної роботи і забезпечення електронних сервісів ветеранам війни. Тобто в цих напрямках є домовленості, ми з Мінфіном до формування бюджету на 25-й рік будемо доопрацювати і знайдемо спільну мову.

А так я дякую Мінфіну за конструктивну роботу. І на подальшу співпрацю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, питання. Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

У мене запитання до вас як до виконуючого обов'язки міністра у справах ветеранів. Я читаю інформацію, яка прийшла в комітет від Уповноваженого з прав людини Дмитра Лубінця. Він пише, що державна політика у справах ветеранів і називає статті Закону про статус ветеранів війни, що призупинено виділення коштів на санаторно-курортне лікування військовослужбовців і членів родин загиблих і навіть немає компенсації, і надалі нічого не пропонується. Тобто, вибачте, зробіть так, як ви по житлу, що якщо ви не можете, умовно, держава не може забезпечувати будівництво житла, то віддає компенсацію для придбання, чому ви тут так не запропонуєте? Або зробіть щось з цим. Якщо це ваша політична воля, що цим людям не треба оздоровлюватися, то скасуйте норму закону. А в іншому разі ви її не виконуєте.

І стосовно того, що ви сказали фразу, яка мене не те, що обурила, а здивувала, що ви побачите як буде з житлом до кінця року, з цими 5,7 мільярда, і тоді будете знати що закладати на наступний рік. Я вас інформую, шановний перший заступник міністра, виконуючий обов'язки, що у вересні ми в парламенті вже очікуємо проект бюджету на наступний рік, а ви до кінця року будете... Я вже не кажу про прозорість розподілу цих коштів. Ви тільки у червні їх розподілили і ви ще хочете чекати. Людям нема коли чекати. Справді, за Бюджетною резолюцією на наступний рік вже завершення війни, повернеться, ви знаєте яка кількість ветеранів, а ви ще думаєте як ті кошти і скільки виділяти на наступний рік. Ви що, не знаєте

вартість квадратного метра житла в кожному районі? Це що, складно порахувати?

А про прозорість поділу по категоріях цих коштів, я думаю, це буде тема окрема до Прем'єр-міністра.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Тарас, будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. У мене є питання з приводу Бюджетної декларації, два питання. Ви просто на 25-й рік не закладаєте нічого на кількість створених та впроваджених електронних сервісів з надання електронних публічних послуг ветеранам війни, тільки в разі, якщо вам буде збільшено набагато бюджет. Це питання чому взагалі не закладено? Тому що зараз ви все рівно фінансуєте електронні послуги.

І також питання щодо помічників-фахівців, як вже зараз називається, фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. На 2024 рік стоїть виконання 11 тисяч, хоча раніше була інформація, що тільки 3 тисячі буде виконано. І тому 3,8 мільярда як будуть розподілені, мене цікавить, у цьому році залишки коштів, які не будуть використані на цю програму?

ГОЛОВУЮЧА. Давайте ми щодо Бюджетної декларації, а не щодо... 22-й рік ви, будь ласка, пане Олександр, прокоментуйте. Я думаю, там просто незастабілізований бюджет, і пан Олександр його прийняв без купи бюджетних документів.

Будь ласка, пане Олександр.

ПОРХУН О.В. Дякую за запитання.

На рахунок санаторно-курортного лікування. Ми розуміємо, що під час воєнного стану прийнято рішення – поки ці кошти не використовувати. Всі

кошти, які були у 2022 році, вони були передані на потреби Сил оборони та безпеки. Наразі Міністерство у справах ветеранів напрацьовує механізм заміни санаторно-курортного лікування. Коли він буде напрацьований, безпосередньо представимо цей механізм вам, народним депутатам, на вашому комітеті для подальшого обговорення і прийняття рішення.

На рахунок житлових субвенцій. Дані субвенції, ми розуміємо потребу, і у нас працює три житлові субвенції, які діляться на категорії. Перша категорія, це особи з інвалідністю внаслідок війни I, II групи та члени родин загиблих Захисників, Захисниць України крім тих, хто отримав 15 мільйонів по 168 Постанові. Це 719-а.

Друга категорія, це учасники бойових дій, внутрішньо переміщені особи за АТО і ООС.

Третя категорія, це особи з інвалідністю внаслідок війни I, II групи та члени родин померлих учасників бойових дій, які приймали участь у бойових діях на території інших держав.

Бюджет, який розподілений в цьому році, він складає 5,7 мільярда, повторююся. Наступні... Чому ми не заклали кошти? Тому що ми розуміємо, що... Питання, паралельно відповідаю пану Тарасу по помічнику ветерана, у нас було закладено 3,9 мільярда і була спрогнозована цифра 11 тисяч взяття фахівців на роботу. Ми розуміємо, що тільки документи відпрацьовуються, уже на засіданні уряду в п'ятницю був прийнятий розподіл даних видатків. Наразі ми відпрацьовуємо порядок виконання, прийняття на роботу фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Тому прогнозована цифра, тому що у нас лишається пів року, ми розуміємо, що ми закриємо 3 тисячі осіб до кінця цього року. Тому кошти, які залишаються, вони також будуть переглянуті і, скоріш за все, направлені на закриття житлових потреб.

На рахунок цифрових інструментів. Всі цифрові інструменти Міністерства у справах ветеранів починаючи від 2020 року, вони фінансуються з коштів міжнародних партнерів. Тільки утримання серверів і

нарощування серверів, вони виконуються за кошти державного бюджету. Тому ми й надалі розраховуємо на те, що електронні сервіси Міністерства у справах ветеранів краще напрацьовувати і розширювати за кошти міжнародної підтримки, тому що ці сервіси, вони гнучкі. Є такі елементи, які не можна закласти зараз, а потім виконати їх, тому що з'являються нові виклики і нові потреби. До прикладу, ми не могли спрогнозувати і закласти кошти на 2024 рік в розрізі створення автоматичної системи видачі статусу учасника бойових дій, статусу осіб з інвалідністю внаслідок війни і статусу членів родин загиблих Захисників і Захисниць України. Чому? Тому що Закон України був прийнятий в цьому році і тепер ми знаходимо дані кошти з міжнародної підтримки для того, щоб реалізувати виконання Закону України. І от такі от гнучкі цифрові рішення, вони виникають спонтанно, деякі можна запланувати, деякі - це поточна робота. І для того, щоб розвивалась дана система, ми користуємося коштами міжнародної технічної допомоги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє.

Спільний представницький орган профспілок, будь ласка, Олександр Шубін.

ШУБІН О.О. Дякую, шановна Галино Миколаївно, шановні народні депутати.

Вимкну зображення, тому що нестабільний зв'язок, щоб не було перебивок.

Вперше за період воєнного стану Спільний представницький орган змушений був вийти з відкритою заявою стосовно проекту Бюджетної декларації. Тому що дійсно ця Бюджетна декларація не лише стагнує, але вона посилює бідність в країні, в країні, яка потерпає від війни. Ми

розуміємо складний фінансово-економічний стан, але ті рівні соціальних гарантій і показників, які закладені у проект Бюджетної декларації, насправді вони можуть призвести до руйнування ринку праці в Україні, до неповернення українців і до подальшого виїзду тих громадян, яким виїзд з країни не обмежено.

Рівень мінімальної заробітної плати, який на 3 роки заморожується, він вперше за тривалий час буде на 20 відсотків нижчим за рівень прожиткового мінімуму і це лише у першому бюджетному році з трьох наступних. Ми як члени Європейської конфедерації профспілок змушені подавати інформацію про рівень мінімальної заробітної плати на виконання Європейської декларації і ми розуміємо, що якщо ми подамо таку інформацію до європейської спільноти, це ускладнить виконання переговорного процесу.

Щодо рівня прожиткового мінімуму для працездатних осіб, він же перший тарифний розряд, тут взагалі ситуація критична. У нас 24 тарифних розряди і якщо ми встановимо той прожитковий мінімум і збережемо його на 3 роки, у нас більше половини тарифної сітки будуть отримувати доплату до мінімальної зарплати. Тобто люди, які є вище ніж середній кваліфікаційний рівень, будуть отримувати доплату до мінімалки, яку мають отримувати лише некваліфіковані працівники.

Дедалі більшою ця проблема стає, коли ми подивимось, що весь приватний сектор - колективні угоди мають відсотки підвищення до прожиткового мінімуму. Це означатиме, що в металургії, в енергетиці, в зв'язку, в фінансах, в усіх приватних секторах заробітні плати будуть заморожені і дедалі стагнуватимуть по відношенню до прожиткових цін, тому що ціни зростають, а базові значення не змінюються. Роботодавець каже: "В період війни ми не можемо підвищувати коефіцієнти заробітних плат". Таким чином виходить, що, перебуваючи в дуже складній ситуації, ми не лише не пропонуємо якихось шляхів вирішення цих проблемних ситуацій, ми просто, скажімо, погіршуємо той стан, який є.

Заборгованість із заробітної плати. Дякую, Галино Миколаївно, що ви підняли питання 9510. Дійсно є нерозуміння багатьох народних депутатів, але ми з експертами наче вийшли вже на розуміння того тексту, який відповідає всім зауваженням Міністерства фінансів. Романе Володимировичу, будь ласка, знайдіть час подивитися цей документ. Ми говоримо про те, що після війни буде дуже велика спокуса для багатьох недобросовісних роботодавців піти в банкрутство і просто позбавити людей тих грошей, на які вони сьогодні все ще сподіваються. Тому ми маємо просто цього не допустити.

І взагалі ситуація з соціальними стандартами на фоні того, що по багатьох державних органах лише за останній квартал зарплата зросла на 35-40 відсотків, порушує питання соціальної справедливості в країні. Є органи, по яких середній рівень заробітної плати сягає 80-90 тисяч гривень. Це не зарплата керівника, це середня заробітна плата. В 23-му році дедалі зростали по відношенню до довоєнного рівня зарплати керівників НАКів, державних акціонерних компаній, у тих ТОПів, які отримують мільйони. В той час як зарплата вчителів, медиків, звичайних працівників, вона заморожується іще на три роки вперед, зарплати цих добродіїв дедалі зростають. І, на жаль, ми не пропонуємо ніяких виходів: ані тієї прогресивної шкали оподаткування, яка сьогодні згадувалася, ані відв'язки прожиткового мінімуму від більшості показників.

Ну і остання теза на підтвердження того, що це не можна допускати. Розумієте, у нас дійсно прожитковий мінімум прив'язаний до 160 показників, і якщо раніше він був, так би мовити, як бензин, розбавлений водою, спочатку на 40 відсотків, потім на половину, зараз вже на 70 відсотків цей показник не відповідає законодавчим вимогам. Таким чином виходить, що у нас повністю вся економіка, всі 160 показників, вони не працюють, починаючи від рівня штрафів, закінчуючи соціальною допомогою.

Ну про пенсії я говорити не буду, тому що Додаток 1, він взагалі, ну якось містить розміри пенсій, які не відповідають навіть рівню 23-го року, я так розумію, там значиться рівень дотацій Пенсійного фонду, хоча зазначено пенсії.

Тому ми не підтримуємо цей проект і сподіваємося, що парламентарі, Глава держави зроблять все, щоб ці показники відкоригувалися. І ми готові брати участь у законодавчих реформах, які мають розблокувати цю ситуацію. На нашу думку, її не можна зберігати в такому стані, який закладений в проект Бюджетної резолюції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє.

Зрозуміло, що профспілки зачіпають тему прожиткового мінімуму лише тому, що він прив'язаний до тарифного розряду.

ШУБІН О.О. В тому числі, так. І колективні договори до нього також прив'язані, на жаль. Десь 85 відсотків...

ГОЛОВУЮЧА. Їх потрібно відв'язувати, давно вже потрібно відв'язувати. Цього в заяві, до речі, не видно. Тобто в заяві не видно...

ШУБІН О.О. До речі, пані Галино, у нас в наших пропозиціях на переговори до мінімальної заробітної плати скасувати оцю заборону на використання мінімальної заробітної плати як основи для колективних договорів. Вона втратила свою чинність в 17-му році. І якщо ми її не відв'яжемо, ми просто підемо в суди ці питання вирішувати.

ГОЛОВУЮЧА. У мене велике прохання. Те, що ви за відв'язку прожиткового мінімуму від трудових стандартів, базових – мінімальна

заробітна плата і інші: 40-годинний тиждень, погодинна оплата і таке інше, у мене велике прохання: довести цю позицію СПО профспілок до народних депутатів, до складу фракцій і, може, кожного народного депутата, тому що ви будете займатися невластивими для профспілки функціями, доки ви це не зробите.

Власне завдання профспілок – це свято боротися за те, щоб заробітна плата була, використовувати позицію, що за рівну працю має бути рівна оплата, оця парадигма, за яку борються всі профспілки в світі, тому прожитковий мінімум це не зовсім компетенція профспілкового руху як такого.

ШУБІН О.О. Дивіться, мінімальна зарплата не може бути нижчою прожиткового мінімуму. Тобто працювати і отримувати менше ніж прожити, це неправильно. Тому тут прив'язка має бути однозначною.

Що стосується інших речей, таких як штрафи і так далі, і тому подібне, або прив'язка прожиткового до зарплати топ-посадовців, це категорично неправильно. Мінімальна зарплата, яка не нижче прожиткового, має бути єдиною розрахунковою величиною. І ця позиція, ми ще раз її доведемо.

ГОЛОВУЮЧА. Супер. Доведіть оцю позицію до всіх фракцій, от у мене велике прохання просто, бо я зіштовхуюся з тим, що народні депутати не розуміють цього. На регламентному комітеті, можете послухати (в п'ятницю він, здається, був), він на є ютубі, можете послухати, хто виступав і в який спосіб щодо того, що відв'язувати не можна, що потрібно цю прив'язку залишати. Я так розумію, що уряд буде виходити на цю відв'язку, бо соціальну політику без цього відв'язання зробити неможливо, і 3515 у будь-якій його конструкції Верховна Рада має приймати, водночас позицію...

ШУБІН О.О. Але ж і показник прожиткового має бути реальним, а не такий, як він зараз – третина від того, що є насправді.

ГОЛОВУЮЧА. Ми можемо дискутувати, що таке фізичний сенс прожиткового мінімуму, чому в європейській практиці він не оподатковується, чому в Україні він оподатковується, чому в Україні мінімальна зарплата.

ШУБІН О.О. Так це ще одне питання дуже-дуже велике.

ГОЛОВУЮЧА. Але ці речі потрібно підіймати. І я дуже розраховую на профспілковий рух, що вони нарешті почнуть оці дефініції захищати.

Дякую. Дякую вам.

Шановні народні депутати, у нас по цьому питанню, ми до відома беремо ці позиції. Водночас нам потрібно проголосувати за проект рішення, який підготовлений секретаріатом. Чи зможемо ми зараз голосувати? Чи ви хочете ще попрацювати над проектом рішення і прийняти його пізніше? Які думки? Бо на підставі нашого висновку, який підготовлений секретаріатом, потрібно підготувати стейтмент підкомітету і поговорити із суспільством щодо позиції комітету.

Будь ласка, Михайле Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М. Я думаю, у зв'язку з тим, що у нас сьогодні деякі тільки матеріали поступили, зокрема з Мінсоцу, на ознайомлення, є пропозиція доопрацювати, ми сьогодні багато почули цікавих і конкретних пропозицій, вже тоді визначатися на наступному засіданні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Тоді, шановні народні депутати, беремо до відома і працюємо над висновком нашого комітету. Прошу всіх надавати свої пропозиції.

Юлія Тимошенко, це нова рука, так? Пані Юліє.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хотіла просто запитати, а в якій процедурі ми будемо працювати, щоб доробити цей документ, це буде робоча група чи це просто буде подання від нас пропозицій? Як це буде?

ГОЛОВУЮЧА. Ну ми зазвичай подавали всі пропозиції, секретаріат їх враховував, а потім ми приймали це на комітеті. Завжди був висновок, яка фракція чи який народний депутат від якої фракції подав. І ми потім приймали загальний документ, а секретаріат робив табличку, якщо є потреба. Мені здається, що тут не потрібно змінювати процедуру.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А який термін подачі пропозицій депутатами?

ГОЛОВУЮЧА. Ще раз, Юліє Володимирівно, Регламент Верховної Ради України не передбачає прийняття цього документа в залі. Я не знаю, як буде вирішувати бюджетний комітет, чи вони будуть застосовувати регламент прийняття бюджету до Бюджетної декларації, не знаю. Це потрібно пані Підласій задати. Але у будь-якому випадку ми мусимо на Бюджетну декларацію зробити реакцію і для суспільства, і для бюджетного комітету, тому що бюджетний комітет буде в подальшому затверджувати і бюджети на відповідні роки, а це базовий документ для підготовки. Тим більше, як сказав пан Роман, він узгоджений з МВФ.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, я питаю, скільки часу ви надаєте депутатам, щоб подати пропозиції до цього документа?

ГОЛОВУЮЧА. Я не можу давати термін народним депутатам.

Скільки вам потрібно? Давайте на наступному комітеті це розглянемо. Юліє Володимирівно, скільки вам потрібно часу, щоб всі знали? Колеги, скільки потрібно часу? Давайте ми самі собі...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Хоча б тиждень...

ГОЛОВУЮЧА. Ну звісно. Ну 100 відсотків.

Давайте два тижні поставимо, так?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Окей, нормально.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте два тижні для себе напишемо. Так? Проект є. Будь ласка, два тижні для всіх. От просто зараз...

_____. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Юліє Володимирівно, каже мені голова нашого секретаріату, що бюджетний комітет буде розглядати. А коли він буде розглядати, дата? Що нам потрібно надати до того, як. Тобто тут потрібно максимально швидко це зробити. Просто в наступний раз...

ТИМОШЕНКО Ю.В. А коли, скажіть, коли буде бюджетний комітет? Скільки у нас є часу? Коли ми можемо...

ГОЛОВУЮЧА. Я не знаю, це до Підласої питання.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧА. Давайте ми попросимо, щоб пані Катерина поспілкувалася з секретаріатом бюджетного, на коли вони готують розгляд. І вона цю дату повідомить усім особисто, до якої нам потрібно свій висновок зробити. Окей. Гаразд?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так, приймається.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Тоді вирішимо, щоб вони поспілкувалися і надали нам граничну дату.

Шановні народні депутати, ми можемо переходити до другого питання. Це наш багатостраждальний 5344-д, голова робочої групи Сергій Гривко. Уряд ще попрацював і надав нам 18-сторінкову пропозицію щодо того, яким чином. Ми розглядаємо зараз питання тільки перегляду рішення в частині адміністрування єдиного соціального внеску, тому що там були довгі дебати, хто буде його адмініструвати. Наразі позиція уряду зафіксована в листі Міністерства соціальної політики до нас.

Зі свого боку скажу, що вона повністю узгоджена з комітетом податковим. Вчора вранці ми кінцево з паном Гетманцевим узгодили цю конструкцію. Тому тут перегляд рішення тільки в частині шести правок, які стосуються адміністрування ЄСВ.

Будь ласка, пан Сергій.

ГРИВКО С.Д. Дякую, Галино Миколаївно.

Так, це дуже складний і непростий законопроект в розрізі того, що питання адміністрування все-таки було "підвішене", але зараз воно вирішено. І до комітету 5 липня 2024 року надійшов лист від Міністерства соціальної політики України за вхідним номером 16215 0/2-24/58 з пропозиціями до редакції законопроекту 5344-д, схвалений на засіданні комітету від 10 червня 2024 року. Опрацювавши викладені в ньому пропозиції, до порівняльної

таблиці внесено 6 нових пропозицій та поправок під номерами 12, 373, 439, 552, 645, 937. Запропоновані міністерством зміни стосуються адміністрування внеску на підтримку працевлаштування осіб з інвалідністю Пенсійним фондом України та на перехідний період Державною податковою службою.

З огляду на це пропонується пропозиції під номерами 12, 373, 439, 552, 645, 937 врахувати, а попередньо враховані комітетські поправки, які містяться в порівняльній таблиці за номерами 11, 372, 438, 551, 644, 936, відхилити. З урахуванням проголосованих пропозицій та поправок пропонується схвалити текст порівняльної таблиці з пропозиціями і поправками народних депутатів України до проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (реєстраційний 5344-д), врахувавши при цьому поправки... Просто там шість є: 12...

_____. *(Не чути)*

ГРИВКО С.Д. А, ага: 6, 12, 137, 373, 439, 552, 645, 745, 768, 839, 937. А інші 926 поправок відхилити. Внести порівняльну таблицю до проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення осіб з інвалідністю...

ГОЛОВУЮЧА. Я уточню, що ми не переглядаємо нічого іншого, крім шести правок, які змінені в частині адміністрування ЄСВ. Всі інші рішення, вони зафіксовані в попередніх проектах рішення. І те, що просило Міністерство соціальної політики, 118-у ми застосовуємо виключно до листа Мінсоц.

ГРИВКО С.Д. 926 поправок відхилити.

_____. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Чого вона змінилася? Ви тільки правки в іншій редакції.

_____. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Ми не 6 добавили. Ми 11 правок, які викладають текст закону, ми з них 6 змінили в частині адміністрування ЄСВ. Нумерація не мала змінитися. Ми просто змінили текст цих 11-и.

_____. *(Не чути)*...

ГРИВКО С.Д. Так, це додаткові. Вони змінюються. Іде процедура...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧА. *(Не чути)*... Як ви новими правками, як ви можете це додатково врахувати? Вам потрібно було в 11 внести те, що пропонує Мінсоц... *(Не чути)*...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧА. Так, шановні народні депутати, я прошу перенести цей законопроект на засідання, яке ми маємо провести на цьому тижні. Тому що

цей законопроект – це частина отримання Україною грошей по Ukraine Facility.

Я ще раз прошу скомпонувати табличку так, як вона скомпонована. Нам потрібно цей законопроект приймати, інакше ми гроші не отримаємо для того, щоб фінансувати все, що тільки можна!

Так, пан Сергій.

ГРИВКО С.Д. Галино Миколаївно, я трошки роз'ясню з приводу того.

Додали 6 нових поправок і 6 потрібно відхилити з урахуванням адміністрування Державною податковою службою. Так.

І відповідно перший пункт ми говоримо про всі старі і нові поправки включно. Це поправки 6, 12, 137, 373, 439, 552, 645, 745, 768, 834, 937.

ГОЛОВУЮЧА. Їх 6 тоді має бути.

ГРИВКО С.Д. Ні. Їх 11 всього поправок в цьому законопроекті. 926 ми відхиляємо. І відповідно...

ГОЛОВУЮЧА. Були вже відхилені.

ГРИВКО С.Д. Ми ж зараз переглядаємо рішення комітету.

ГОЛОВУЮЧА. Переглядаємо рішення не по 900 правках. Я ще раз, ми переглядаємо рішення виключно в частині адміністрування.

Якщо ви внесли, ну от ваші правки, ви внесли скільки?

ГРИВКО С.Д. Зараз 6.

ГОЛОВУЮЧА. І 6 відхиляєте. То ви маєте наразі сказати, що 6 ми внесли і просимо їх підтримати, а 6 відхилити. Для того не потрібно 900 відхиляти. Ви можете сказати, що ви внесли отакі правки і оці відхилили.

Відповідно напишіть далі фразу: "Відповідно зміна нумерації відповідно рішення попереднього". Все.

ГРИВКО С.Д. Не можуть вони. Це ж фінальне рішення комітету. Ми ж не змінюємо, не вносимо зміни до рішення комітету. Це ми фіналізуємо як...

ГОЛОВУЮЧА. Ми вносимо зміни лише в частині внесення шести і відхилення шести. Всі інші номери - відповідно вважати нумерацію далі ту, яку є. Ми не змінюємо по сенсу рішення комітету по тому, що ми ті правки відхилили. Не змінюємо. Вони залишилися відхиленими, просто у них нумерація змінилась. А внесли 6 нових і 6 відхилили. І ми проголосувати маємо за внесення цих нових шести і за відхилення нових шести. Всі інші ми не відхиляємо. Ми це зробили в попередніх рішеннях. Лише змінилась нумерація.

Зробіть тоді, якщо ми внесли 6, там 11, "11 прим." зробіть тоді. Чи 12.

Я перепрошую. Якщо ми вносимо це нові. От є прецедент. Є складні закони. Я прошу, давайте ми не будемо формальними речами стримувати той процес, який є. Ми не переглядаємо рішення в частині інших правок. Не переглядаємо через те, що ви змінили нумерацію. Якщо ви внесли шість додаткових, просила, зробіть або окремою таблицею, що внесли ці шість, відхилили ці шість. Ви не хотіли зробити окремою таблицею. Ми не переглядаємо рішення, так написано в порядку денному. В порядку денному так написано: ми переглядаємо рішення лише в частині ЄСВ. Ви зараз заплутаєте всіх, в тому числі заплутаєте тих, хто буде читати по фракціях, які будуть голосувати. Що робимо?

ГРИВКО С.Д. Пропоную першу пропозицію і проголосуємо її.
Пропозиція...

ГОЛОВУЮЧА. Как фракции сейчас будут разбираться? Що ми змінили? Теперь все будут пересматривать закон сташестидесятистраничный? *(Не чути)*

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧА. Шість таких и шесть таких. Шість відхиляете і шість підтверджуємо, от що ми робимо.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Так, давайте. Правильно.

_____. І внести зміни до...

ГОЛОВУЮЧА. До таблиці відповідні. І внести відповідні зміни.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧА. Я ж і кажу, щоб не було порушень.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Давайте в п'ятницю проведемо... *(Не чути)*

_____ . Галино Миколаївно, дивіться, така пропозиція: відкласти поки розгляд цього питання, для того щоб процедуру (*нерозбірливо*), щоб ми технічно вийшли, і тоді будемо голосувати.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд.

_____ . Пропозиція Сергія Дмитровича, що до п'ятниці умовно...

_____ . Зустрінемося, зберемося онлайн, проголосуємо одне це питання.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Ми домовляємось, що ми в п'ятницю зранку голосуємо, тому що всі фракції мають побачити. Я ж до того, що можемо завтра зібратись, якщо вони скомпонують. Просто щоб зараз ми домовились, що ми збираємось.

_____ . Галино Миколаївно, воно скомпоновано, процедуру просто уточніть і все. Деталі залишились.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Ми не закриємо засідання комітету доки, правильно, дякую, пані Катерино, ми тоді не будемо закривати сьогодні засідання комітету, розглянемо це тоді, коли комітет підготує засідання узгоджене з ...

_____ . А можна ...

ГОЛОВУЮЧА. Не повертайтеся. Ми домовились, ви повідомляєте кожного. Ці терміни, які ... Так, значить, 5344 ми відкладаємо і засідання ми не закриваємо сьогодні. Ідемо далі.

У нас попередній розгляд, пункт третій нашого питання, попередній розгляд, щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедур проведення медико-соціальної експертизи (реєстраційний номер 11225) народної депутатки Третякової та інших.

Шановні народні депутати, цей законопроект власне був потрібний для того, щоб ми врегулювали точкові питання щодо роботи громадян України з МСЕКами, тому що там купа питань щодо захисту прав громадян, інформація про інвалідність яких наразі використовується медично-соціальними експертними комісіями без запрошення людини на засідання МСЕКів. Законопроект готувався разом з громадською організацією "Гельсінська спілка" і відповідно я би просила може представників Гельсінської спілки представити свої напрацювання, а потім я прокоментую те, про що ми говорили, в тому числі і вчора, тобто позавчора, коли ми збирались всі разом, щодо того, як потрібно врегулювати права людини, для того щоб МСЕКи, для того, щоб в кожній людині був: перше, доступ до інформації, яким чином проходять засідання МСЕКів, щоб людина разом з адвокатом могли отримати матеріали аж до того, що ці засідання мають записуватись, так як має записуватись на митниці інформація, так як сьогодні Пенсійний фонд записує інформацію спілкування з клієнтом. На сьогоднішній день доступу до інформації, як проходить засідання МСЕКів, у фізичної особи немає. Крім того, має бути механізм перегляду рішення МСЕКів, якщо людина не задоволена тим, яким чином цей МСЕК визначив їй інвалідність, і має бути механізм перегляду такого рішення. На сьогоднішній день теж цього немає. Немає арбітражного механізму оскаржень рішень не в цей МСЕК, а відповідно через структуру, немає

механізму оцінки з боку Міністерства соціальної політики, яким чином Міністерство соціальної політики документи щодо особи з інвалідністю приймає для своєї роботи, для того щоб далі створювати стратегію компенсації для такої людини, і Міністерство економіки, яке має цю людину потім працевлаштовувати через інструмент допоміжних, Державної служби зайнятості.

Тому в мене прохання ще послухати Гельсінську спілку як співавтора, як авторський колектив, який готував це, а потім заслухати може Міністерство охорони здоров'я окремо, оскільки це більше профільне їх, і відповідно там наші закони щодо захисту, про Основи соціального захисту людей з інвалідністю, це наш профільний закон, який теж на сьогоднішній день не вбирає всю конструкцію захисту людей з інвалідністю.

Будь ласка, є хтось від Гельсінської спілки?

Пан Богдан, будь ласка.

ПРЕДСТАВНИК ГЕЛЬСІНСЬКОЇ СПІЛКИ. Доброго дня, пані Галино, доброго дня, шановні члени комітету, представники уряду. Хочу декілька слів сказати, ну на сьогодні насправді ми маємо декілька фактично оцінок інвалідності, пов'язаних з інвалідністю, які дублюють, а інколи навіть суперечать одна одній. Ну до прикладу, у нас є оцінки в освіті, де проводять інклюзивно-ресурсні центри, в нас є оцінки у наданні соціальних послуг щодо тієї чи іншої соціальної послуги і є власне оцінка, яка проводиться медико-соціальними експертними комісіями щодо встановлення групи інвалідності. Про що ідеться? Що медико-соціальні експертні комісії, вони ж не лише встановлюють групи інвалідності, але так само проводять обстеження, пов'язані з реабілітацією, зі страхуванням індивідуальної програми реабілітації. І про перешкоди, з якими зіштовхуються люди з інвалідністю, я не буду зараз говорити, але лише скажу такі приклади, одні з останніх випадків, це коли пораненим людям з інвалідністю індивідуальні

програми реабілітації фактично (*не чути*) не заповнені, без там печаток, тобто людина може не потребувати реабілітації, але очевидно має йти про якісь допоміжні засоби та інші речі. Тобто зрозуміло, що зі збільшенням кількості людей, що набувають інвалідність, зростає навантаження на медико-соціальні експертні комісії, але тут є питання так само їх доступності, доступності будівель медико-соціальних експертних комісій, територіальної доступності, що часто для багатьох людей з інвалідністю взяти участь в засіданні комісії, яка в обласних центрах або в містах, що віддалені від місць проживання, є досить складно. Я нагадаю, що для прикладу, за останніми дослідженнями цивільні особи, які набули інвалідності через поранення, фактично залишаються без або з невеликими ресурсами для того, щоб дозволити собі, наприклад, тривалі подорожі. І тому пропонується, щоб насправді посилити можливість участі проведення медико-соціальної експертної комісії дистанційно.

Ще дещо хочу сказати, що попередньо МСЕК, і це власне в Законі України про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю, де ідеться, що інвалідність як міра втрати здоров'я визначається медико-соціальною експертною комісією. Хочу нагадати, що з приєднанням до Конвенції про права осіб з інвалідністю визначення інвалідності стосується не лише міри втрати здоров'я, я хочу нагадати, що згідно з конвенцією визначенням інвалідності є поняття, яке еволюціонує і означає відношення між людиною з інвалідністю і, власне, перешкодами, з якими вона може зіштовхнутись, що можуть заважати реалізації їхніх прав людини. І тому була якраз пропозиція, щоб це врегулювати. Щоб терміни ці не суперечили, щоб визначення інвалідності не суперечило, бо в даному випадку так, як зараз це виглядає в статті 3 Закону України про основи соціальної захищеності, вони, ці визначення, є дуже звуженими.

Ще однією ціллю, на яку спрямований цей законопроект, це є власне цифровізація. На жаль, медико-соціальна експертиза це одна із тих установ

чи тих адміністративних послуг чи послуг взагалі, до яких фактично ця цифровізація не дійшла. І тут навіть є питання... витягу з актів огляду, які дуже важко поновлювати, коли щось з ними трапляється чи вони втрачаються, чи вони пошкоджуються. А зараз, на жаль, це теж часто трапляється. Ось тому однією з цілей є і налагодити цю важливість цифровізації.

Звичайно цей законопроект є точковим. Ми дуже сподіваємося на більшу реформу, те, з чого я починав, що все-таки будуть оцінки інвалідності, різні оцінки, що вони будуть принаймні не дублюватись і навіть не суперечити. Ну тільки що сказав приклад, що коли медико-соціальна експертна комісія може писати людині з інвалідністю, що потребує стороннього догляду, а натомість за оцінкою потреб в соціальній послугі цей результат чи ці показники щодо догляду можуть відрізнятись.

Тому все-таки дякую, пані Галино, що ви теж на це звернули увагу на початку, що справді має бути оцінка не лише втрати здоров'я, не лише порушень здоров'я, але так само і перешкод, і індивідуальних потреб, задоволення яких власне має здійснювати держава для людей з інвалідністю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Є питання до пана Богдана по законопроекту? Немає.

Тоді нам потрібно слухати ще там Міністерство охорони здоров'я, Міністерство соціальної політики? Голосуємо. Гаразд.

Шановні народні депутати, тоді є пропозиція проголосувати. Є пропозиція включити законопроект до порядку денного і рекомендувати Верховній Раді прийняти за основу з подальшою роботою з Міністерством охорони здоров'я, з Міністерством соціальної політики щодо його доопрацювання в цих точкових змінах.

Хто за цю пропозицію? Прошу проголосувати.

Пан Арсенюк Олег.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу проголосувати за дану пропозицію.

Третьякова Галина Миколаївна.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк - за.

АРСЕНЮК О.О. За. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко - за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак - за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко - за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Одноголосно – за.

Рішення прийнято.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Ми можемо переходити до законопроекту, до пункту четвертого нашого порядку денного. Це законопроект Кабінету Міністрів щодо впровадження електронного посвідчення «Ветерана».

Пункт четвертий. Щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо уточнення деяких норм закону (реєстраційний номер 11376), автор Кабінет Міністрів України.

Пан Анатолій Остапенко, у мене є прохання, щоб він доповів, і будемо приймати рішення.

Будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д. Щодо законопроекту про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо уточнення деяких норм закону. Цим законопроектом уточнюється дві норми.

Перше. Це існуючі випадки, коли поранені наші, загиблі, померли військовослужбовці і причина їх інвалідності, смерть пов'язані з отриманням травми. Але згідно чинного законодавства у нас немає такого визначення щодо травми, а є тільки наслідки каліцтва, смерті або загибелі внаслідок контузії, каліцтва або захворювання. Згідно інформації, яку надало Міністерство охорони здоров'я, в Україні травма – це узагальнене поняття, яке комплексно описує ушкодження чи порушення нормальної функції тіла з причинно-зовнішніми впливами. Це зокрема якраз і внаслідок поранення, контузії та каліцтва. Тому законопроект, який розроблений Міністерством у справах ветеранів, зокрема і виноситься на розгляд комітету якраз Кабінетом Міністрів, узагальнює це, уточнює норми даного законодавства і просить в першому випадку внести слово "травма" до законопроекту, для того щоб чітко ми розуміли і могли надавати статуси і виплати і сім'ям загиблих і померлих захисників, і безпосередньо нашим захисникам, які отримали інвалідність.

І друга норма, яку пропонується уточнити і затвердити, це щодо переходу нашим ветеранам до єПосвідчення як основного документа, який підтверджує статус нашого ветерана. Це у нас відноситься до реалізації пропозицій і впливатиме на інтереси як ветеранів війни, постраждалих учасників Революції Гідності та членів сімей загиблих, померлих наших Захисників і Захисниць України. Тому ці пропозиції й уточнення, які викладені у проекті закону, підтримуються усіма нашими центральними

органами виконавчої влади, які вказують, що у них пропозицій та зауважень до даного законопроекту немає. Я пропоную даний законопроект підтримати і рекомендувати Верховній Раді України підтримати його не тільки за основу, а і в цілому. Тому що від центральних органів виконавчої влади пропозицій і зауважень немає, але на розсуд комітету, яке буде прийняте рішення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Народні депутати, є необхідність обговорювати? Голосувати за основу чи в цілому?

_____. Я підтримав би тільки за основу, тому що потрібно ще пропрацювати. І термін травма, це також все-таки дискусійне питання. І по «Посвідченню однозначно підтримується, але уточнення з Мінцифрою потрібно буде пропрацювати.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд Таким чином є пропозиція включити до порядку денного і рекомендувати за основу.

ОСТАПЕНКО А.Д. Так, така пропозиція. Але я ще послухав би Міністерство ветеранів як основного розробника даного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧА. Міністерство ветеранів на зв'язку з нами. Будь ласка.

ПОРХУН О.В. Шановна Галино Миколаївно, шановні народні депутати України! Так, дійсно наразі існує велика проблематика, коли звертаються для отримання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни і безпосередньо члени родин загиблих Захисників і Захисниць України, які загинули, для оформлення певного статусу, тому що судмедексперт або ВЛК,

або МСЕК прописують у медичних документах поняття травма. А чинним законом України у нас визначена тільки конкретика, це каліцтво, контузія і тому подібне. Тому до нас звернулися безпосередньо силові структури нашої держави для того, щоб ми в чинному Законі України 3551 зробили таку правку і внесли загальне поняття травми. Анатолій Дмитрович загальне поняття травми озвучив, що воно в себе включає. І це безпосередньо зніме повністю напругу для родин загиблих Захисників і Захисниць України для отримання статусу і відповідно для осіб з інвалідністю внаслідок війни.

На рахунок електронного посвідчення, я не розумію, що уточнювати з Міністерством цифрової трансформації. Ви всі знаєте, ми в кінці червня вже офіційно разом з Міністерством цифрової трансформації запустили в Дії електронне посвідчення ветерана війни, яке генерується, яке працює. І в принципі другою нормою ми пропонуємо ввести на законодавчому рівні, що основне посвідчення є електронне посвідчення ветерана війни, а дублююче посвідчення тих, хто по будь-якій причині ще не отримує і не реєструється в Дії, де безпосередньо посвідчення, яке ми маємо на сьогодні. Тому я прошу вас підтримати за основу і в цілому.

Всі дискусії були проведені на рівні всіх органів центральної виконавчої влади, плюс ми пройшли урядовий комітет і після урядового комітету даний проект Закону України був схвалений на засіданні уряду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Але ви не пройшли дебати в комітеті Верховної Ради України. Тобто при тому, що ви проходите, у нас була окрема дискусія, і я знаю, що Руслан Олексійович окремо зустрічався з паном Прем'єр-міністром щодо того, що законопроекти, які готуються в уряді, їх потрібно хоча б на стадії підготовки презентувати в комітеті для того, щоб народні депутати були до цього готові.

Я зараз поставлю на голосування пропозицію пана Остапенка, вона перша надійшла, щодо включення законопроекту до порядку денного і прийняття його за основу і в цілому, але хочу нагадати Кабінету Міністрів, що якщо хоча б один народний депутат в залі буде проти цього, то прийняти в цілому ми не зможемо. Відповідно до нашого Регламенту, хоча б один депутат проти – це означає, що ми йдемо по циклу на друге читання. І було б добре, якщо б закон був узгоджений заздалегідь, щоб не було бажання у народних депутатів подивитися на друге читання що і як.

Будь ласка, пане Анатолію.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я згоден. Я з процедури. Я погоджуюся, що кожен депутат має право сказати свою думку і голосувати так, як він це розуміє, але ж я хочу сказати, що належним чином підготовлені документи до нашого комітету, і тут зазначені якраз в таблиці, які будуть зміни. Якщо ми там вносимо слово "травма" в статтю 7, наприклад, то там розшифровується травма і в дужках чітко перелічені: поранення, контузія, каліцтво. Тобто ми в принципі об'єднуємо ці показники і слово "травма" і залишаємо "або захворювання", які йдуть.

І щодо єПосвідчення, там зазначено, що єПосвідчення – це буде основний документ. Якщо людина буде бажати зробити собі ще паперове посвідчення, то вона може його ще зробити. Тобто по суті питання всі вирішені. Я хотів би, щоб комітет проголосував би за основу і в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолію.

Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Я коротко. Насправді я погоджуюся з головою комітету, що будь-які законопроекти, що стосуються сфери захисту

прав ветеранів і соціальної політики, мають проходити ґрунтовний аналіз, експертизу і дискусії тут, в комітеті, щоб ми мали єдину позицію, бо буде незручно виглядати, що хтось з Комітету соцполітики буде проти ухвалення за основу і в цілому. Насправді законопроект дуже простий. Його чекають давно. І він стосується двох норм: визначення травма, і друге, електронне посвідчення, яке вже практично існує. Через те я просив би на майбутнє врахувати позицію комітету і проходити тут експертизу і дискусії. А в даному випадку підтримати за основу і в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

Таким чином, я ставлю законопроект на голосування, включення в порядок денний і рекомендацію Верховній Раді прийняти за основу і в цілому. Хто за, прошу голосувати.

Арсенюк Олег, будь ласка.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу голосувати.

Третякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Рішення прийнято одногосно. Дякую.

ПОРХУН О. Галино Миколаївно, на майбутнє, всі законопроекти будемо погоджувати і дискутувати попередньо на комітеті.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Це правильно. Дякую, пане Олександрє.

Шановні народні депутати, у мене є пропозиція наступні три питання – 5-є, 6-є і 7-є – проголосувати пакетом.

І є пропозиція зробити головою робочої групи законопроекту 11044 пана Струневича, а законопроекту 11155-1 і законопроекту 11165 – Цимбалюка Михайла Михайловича. Якщо не буде самовідводів. Якщо не буде інших пропозицій, то пропоную проголосувати зразу три пункти одним голосуванням. Немає інших?

Будь ласка, пан Арсенюк Олег, три пункти. Ми призначаємо голів робочих груп по тих законопроектах, по яких вже внесені правки, два тижні пройшло з дати прийняття. Будь ласка, пан Арсенюк Олег.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова Галина Миколаївна.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич Вадим – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Одноголосно - за. Рішення прийнято.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

В нас залишився пункт восьмий і "Різне", що в нього там вміщується. Пан Тарасенко надіслав листа до комітету щодо змін до плану роботи нашого комітету. Будь ласка, пане Тарасе.

ТАРАСЕНКО Т.П. Колеги, доброго дня. Ми з USAID РАДА вже провели один захід комітетський в Луцьку. Зараз він отримав дуже схвальні відгуки і тому в мене було заплановано захід тут провести в Києві, але враховуючи те, що USAID РАДА підтримує проведення виїзного заходу, то ми просимо змінити план заходів і дозволити проведення заходу в Тернополі 22 липня, для того щоб ми могли поговорити про соціальні гарантії для ветеранів в громадах. Ми збираємо всі громади Тернопільської області і ветеранів для того, щоб здійснити інформаційну функцію, оскільки ветерани, згідно статистики потребують, 7 відсотків ветеранів потребують інформаційної підтримки, 6 відсотків – юридичної підтримки і загалом, як показало в Луцьку, багато хто із громад не знає, що надає держава і в соціальній сфері, і в ветеранській сфері, в медичній сфері. Тому я вважаю, що такий захід буде корисним для інформування і показати не тільки парламентську роботу, а ще й роботу виконавчих органів влади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Тарасе.

І пані Циба, будь ласка. Теж надійшов лист від пані Тетяни щодо заходу в Житомирі. Листи у вас є.

ЦИБА Т.В. Так. Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Так, будь ласка. Давайте...

ЦИМБАЛЮК М.М. Я дякую і ми підтримуємо. Але пропозиція до колег, давайте так, якщо ми голосуємо таку зміну... то ми хоча би після, на наступному засіданні, мали б обговорити результати. І я хотів би, щоб був письмовий відповідно.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я ж...

ЦИМБАЛЮК М.М. Я вас не перебивав.

Через те, що є різна інформація, ми маємо розуміти, що якщо ми запрошуємо на засідання громади, то ми як законодавці маємо до них донести і одночасно обговорити на засіданні комітету: "А що висловили вони?", - щоб воно десь там не розтікалося.

Через те я пропоную підтримати, але, на майбутнє, все-таки звіт ми маємо обговорювати і розуміти, які після того комітет дає кому рекомендації, кому пропозиції, що позитивно і що ми почули там на...

Дякую.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я хвилинку відреагую просто.

ГОЛОВУЮЧА. Так. Але просто рекомендації після круглих столів не передбачено Регламентом, ані комітетів, ані Регламенту. Але звіт, я думаю, що ми можемо просити секретаріат, щоб вони ставили в порядок звітування так, як колись Анатолій Остапенко робив, він проводить заходи і потім звітує просто, що відбувалося.

ТАРАСЕНКО Т.П. Так. Я хотів сказати, що по результатах в Луцьку всім депутатам було розіслано відповідно звіт про роботу, всім депутатам, для того щоб всі ознайомились з ветеранською політикою. І по результатах кожного заходу ми будемо готувати такий звіт. Тому що дійсно ми формуємо

потребу і намагаємось реалізувати там подальші зміни на майбутнє. Дякую. Це слухна пропозиція і дійсно потрібно розглядати її на комітеті.

ОСТАПЕНКО А.Д. Так, дозволите?

ГОЛОВУЮЧА. Так, будь ласка, пан Анатолій.

ОСТАПЕНКО А.Д. Щодо пропозицій, звісно, підтримуючи колег, які працюють в напрямку захисту і підтримку наших Захисників і Захисниць, ветеранів, членів сімей загиблих, померлих, я хотів би тільки наступне сказати, що Міністерство ветеранів якраз проводить роботу щодо спроможності громад в цьому напрямку. Воно хоче зробити паспорт громади. Тому я просив би десь узгоджувати, щоб у нас не було одних і тих же тем, там "спроможність громад у захисту прав ветеранів", там і все інше з виконавчою гілкою владою і законодавчою. Або ми робимо одну справу, або кожен щось там своє робить. Тому я просив би враховувати це. А те, що ми хочемо допомогти нашим захисникам і інформувати їх більше і все зробити для того, щоб вони, повертаючись додому після виконання свого військового обов'язку, відчували себе не покинутими, то всі повинні підтримувати. І взагалі цивільний сектор, який допомагає нашим військовим, повинен все робити для того, щоб повернення ветерана було зрозумілим, якісним, і в кінці кінців ми не казали, що громада повинна готуватися до повернення ветерана або ветеран до повернення в громаду. Ми повинні розуміти, що громада і ветеран – це одне ціле, тому що ми зараз беремо людей на захист Батьківщини, мобілізуємо, з громад. Це уже кадрових військових, які стояли на захисті, у нас набагато менше, і з тих мобілізованих, які були взяті з громад, з певних секторів економіки на захист нашої Батьківщини, тому знак ототожнення: громада – ветеран, ветеран і захисник – це громада. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні, це має бути в дві сторони. Не може бути руху в одну сторону, що ми узгоджуємо з урядом, а уряд з нами нічого не узгоджує. Тому тут таке - двосторонній рух.

Я не знаю, щоб ми проводили якийсь захід і не повідомляли центральні органи виконавчої влади. У нас такого не буває у Верховній Раді, тому тут справа така, справа за урядом.

Будь ласка, Тетяна Циба.

ЦИБА Т.В. Дякую, колеги.

Дивіться, я теж дуже би просила, щоб комітет підтримав, що ми захід для ветеранів провели 9-10 серпня на Житомирщині, у Звягелі. І тут відразу безумовно дуже важливо, щоб були рекомендації. Я знаю, що коли з минулих подібних форумів, які проводив Тарас в інших регіонах, я знаю, що були такі рекомендації. Точно гарантую, що на Житомирщині ми це напрацюємо. Ми активно будемо залучати місцеву владу, місцеві ОТГ, тому що ми би хотіли, щоб одним із КРІ форуму такого було, власне, створення хабів ветеранських просторів в місцевих громадах. Тому що дійсно люди будуть повертатися до себе додому. Це не обов'язково буде там Київ, Харків або Житомир. Вони будуть приходити в маленькі села і селища і вони мають знати, куди приходити, громада має розуміти, як було слушно зазначено, що це ті ж самі мешканці громади, що всі такі самі. Немає такого розділу, він як би трошки штучний. І тому треба всім знову єднатися. Тому прошу підтримати ще й ці дати, для того щоб провели форум. А міністерства ми туди запрошуємо обов'язково.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяно.

Рух парламенту в регіони нестримний, це сто відсотків.

Ставлю на голосування дві зміни...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я руку тримаю, пані голово.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧА. Перепрошую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хотіла би сказати, що це взагалі дуже добра ініціатива, я би сказала, ну просто прекрасна ініціатива, щоб ветерани і громади, всі розуміли, що у них є прямий зв'язок з комітетом нашим і з Верховною Радою, а також і з центральними органами виконавчої влади. І я думаю, що нам треба це зробити доброю традицією. Наприклад, я точно знаю, що Михайло Михайлович може дуже потужний захід провести у Львівській області, і це буде дуже серйозна подія, тому що я точно знаю, що там є багато проблем. Я, наприклад, могла би такий захід у Дніпропетровській області провести. Я думаю, що це мусить стати просто системою. І кожний депутат може отримати таке право провести такий захід у тій області, де найбільше може зайнятися цим питанням.

ГОЛОВУЮЧА. Тут немає питань. Немає питань, Юліє Володимирівно. Ми компонуємо план роботи на наступну сесію і тому, будь ласка, тільки – за.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ми тоді порадимося з нашою командою. Ми запропонуємо, в яких областях можна було би теж провести. Це дуже добра ініціатива і ми із задоволенням її підтримаємо.

ГОЛОВУЮЧА. І я підключалася, хоч це й було онлайн, пан Тарасенко проводив десь там захід. Тут тільки – за.

Ми зустрічалися і з представником Дослідницького центру, який теж фінансує USAID, і ми казали про те, що у нас є оцей рух у громади і спілкування парламенту і парламентських комітетів з громадськістю в громадах від комітету саме, це дуже така правильна штука. І говорили також і про те, що контрольну функцію ми наразі щодо застосування наших законів ми покладаємо більше на уряд. Водночас нам потрібен якийсь орган, в тому числі і всередині Апарату Верховної Ради, щодо того, щоб ми контролювали від суспільства, яким чином суспільство сприймає прийняття того чи іншого закону, а не тільки урядову, ну що уряд саме зробив як виконавча влада. Тому нам ці інститути потрібно розширяти. Є домовленість з Русланом Олексійовичем про те, що на осінь і він дав команду при мені, була велика там нарада з головами комітетів, щодо того, щоб пан Штучний підготував новий штатний розклад з урахуванням практик парламентів інших країн щодо тих функцій, які сьогодні парламент не виконує і яким чином їх поширювати. Ну от власне пан Енріке, мені здається, його ім'я, зараз в Дослідницькому центрі працює, він 9 років працював в Європарламенті для того, щоб готувати оці стейтменти чи те, що ми кажемо в телеграм каналі наша Верховна Рада присутня, от він 10 років працював у Європарламенті для того, щоб виважено, без там політичного окрасу, а саме звітувати суспільству про роботу парламенту, який працює потужно, а під час війни ну наш парламент, наше скликання працює дуже сильно. Це оцінка європейських колег наших про те, що і пан Корнієнко під час закордонних поїздок неодноразово на це вказує, що парламент працює надзвичайно сильно.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Хотів би підтримати дані пропозиції.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Арсенюк Олег, будь ласка, проголосуємо за пропозиції колег. Пане Олегу.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу голосувати за дані пропозиції.
Третьякова Галина Миколаївна.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич - за.

АРСЕНЮК О.О. Ще раз, не почув.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак - за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко - за.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Рішення прийнято одногосно.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

У нас залишилося на сьогодні ще одне питання і потім ми не закриваємо, нагадую, засідання. Зберемося, як тільки секретаріат підготує нам проект рішення.

Водночас є пропозиція нашого автора законопроекту про засади внутрішньої і зовнішньої політики щодо формування комплексного підходу

до внутрішньої політики у ветеранській сфері (реєстраційний номер 11007) Тараса Тарасенка, він основний автор. Там є пропозиція, він зробив такий наглядний матеріал щодо всіх видів адміністративних державних послуг, і соціальних зокрема послуг, які сьогодні відповідно до законодавства мають надаватися ветерану. Є пропозиція, він зробив це наглядно в моєму кабінеті. Ось він лежить тут, у залі, можна підняти, хто у нас онлайн, щоб вони побачили. Є пропозиція – цей інформаційний плакат під час заслуховування цього законопроекту, щоб він був розташований в залі або в кулуарах біля кожних наших дверей, для того щоб ті народні депутати, які не є членами нашого комітету, щоб вони бачили весь обсяг послуг, який сьогодні вже прийнятий і має надаватися. Вони не всі надаються, зразу зазначу.

Водночас є пропозиція, просто як комплексні послуги в частині ветеранської політики розмістити в залі.

Будь ласка, пане Тарасе.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я прошу підтримати. І я прислухався до рекомендацій Вадима Струневича, він попросив, щоб ми розробили QR-код, щоб кожен бажаючий, хто хоче більш детально ознайомитися, міг собі скачати цей файл, і далі ним користуватися. Тому QR-код також буде розміщений на плакаті, і кожен зможе скористатися цією інформаційною довідкою і поділитися з ветеранськими спільнотами у своїх регіонах або громадах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

_____. Тоді розіслати той QR-код просто народним депутатам на електронну пошту, і нехай вони нею користуються.

ТАРАСЕНКО Т.П. Добре. Тоді ми все зробимо.

ГОЛОВУЮЧА. Де цей QR-код?

Так як ми виставку робили, що на виставці є *(нерозбірливо)* і є QR-код, тому будь-хто може сфотографувати.

_____. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, вносьте.

Шановні народні депутати, в будь-якому випадку ця пропозиція сформована секретаріатом щодо того, що комітет вирішив звернутися до Голови Верховної Ради України Стефанчука, бо він є відповідно до Закону про Регламент основним, хто буде виконувати це рішення, звернутися до Керівника Апарату та до комендатури охорони Верховної Ради України надати дозвіл народному депутату Тарасенку на внесення до сесійної зали України інформаційного плакату в трьох екземплярах (я не знаю, чи в трьох) та/або до кулуарів (я пропоную додати "та/або до кулуарів") в кількості там трьох екземплярів на конструкції х-банер (павук) під час розгляду проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері (реєстраційний номер 11007).

Таким чином є проект рішення. Прошу проголосувати. Хто – за?

Пане Олег Арсенюк, будь ласка.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу голосувати за дану пропозицію.

Третякова Галина Миколаївна.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Я – за.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Рішення прийнято одногосно, колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Засідання не закрито. Перерва. Оголошую перерву в засіданні.